

VARHAISKASVATUKSEN VUOSIKELLO

Millaisia vuoden aikana hoidettavia asioita työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa?

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Syksy 2023

Elina Laaksonen

Jenna Lehtinen

Sosionomi (AMK)

Tekijät Elina Laaksonen, Jenna Lehtinen

Työn nimi Varhaiskasvatuksen vuosikello – Millaisia vuoden aikana hoidettavia asioita työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa?

Ohjaaja Salla Rinta-Paavola

Tiivistelmä

Vuosi 2023

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda vuosikello, eli tuotos, josta on luettavissa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana toteutettavat työtehtävät. Tavoitteena oli vuosikellon muodostamisen ohella luoda varhaiskasvattajille työkalu, jonka avulla varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat pääsevät näkyville ja tulevat hoidetuksi ajallaan. Opinnäytetyön aihe valikoitui tilaajan tarpeen ja aiheen ajankohtaisuuden perusteella. Opinnäytetyön tilaaja, päiväkotitoiminnan johtaja, toivoi opinnäytetyön aiheena olevan varhaiskasvatuksessa vuoden aikana toteutettavien tehtävien muodostamisen vuosikellon muotoon. Naavatassu on julkisen sektorin päiväkotitoiminta, joka sijaitsee Koskella TI. Naavatassu valikoitui tilaajaksi, koska heillä oli kehittämisen tarve, joka sopi opinnäytetyölle aiheeksi.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin haastattelemalla. Opinnäytetyötä varten haastateltiin varhaiskasvatuksen johtajaa, varhaiskasvatuksen hoitajaa, varhaiskasvatuksen opettajaa ja pedagogista johtajaa. Haastatteluista saatu aineisto analysoitiin teemoittelemalla. Teemoittelun avulla muodostettiin varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat ammattiryhmittäin. Opinnäytetyön tietoperusta muodostui aiemmista tutkimuksista ja niiden käsitteiden avaamisesta, jotka liittyivät tiiviisti opinnäytetyön toteutukseen. Tärkeiksi käsitteiksi muodostui vuosikello varhaiskasvatuksessa, varhaiskasvatus Suomessa sekä varhaiskasvatushenkilöstö ja työtehtävät.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että varhaiskasvatuksessa on paljon vuoden aikana hoidettavia asioita, jotka voidaan osittain sitoa tiettyyn ammattinimikkeeseen. Tulokset osoittavat, että vuosikello on varhaiskasvatukseen tarpeellinen työväline, koska sen avulla yksittäiset työtehtävät saatiin vedettyä yhteen tuotokseen, josta on helppo katsoa ja aikatauluttaa tehtävien hoitaminen. Opinnäytetyön johtopäätöksiä ovat, että aikaisemmat tutkimukset viittaavat vuosikellon tarpeellisuuteen ja varhaiskasvattajien työtehtävät ovat samankaltaisia. Vuosikellon tarpeellisuutta perustelee tutkimusten yhtenevyys siinä, että työnkuvat ovat osittain epäselviä ja niiden jaotteluun sekä hoitamiseen halutaan selkeyttä ja järjestelmällisyyttä. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan tarkentuessa vuosikelloon on mahdollista lisätä varhaiskasvatuksen sosionomin työtehtäville oma kohta ja vuosikelloa voi kehittää hankkimalla palautetta sen toimivuudesta, kun vuosikello on ollut kokonaisen vuoden käytössä.

Avainsanat Työtehtävä, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatus, vuosikello
Sivut 32 sivua ja liitteitä 4 sivua

Degree Programme in Social Services

Authors Elina Laaksonen, Jenna Lehtinen

Subject Annual clock in early childhood education – What kind of annual tasks do the early childhood education staff find meaningful?

Supervisor Salla Rinta-Paavola

Abstract

Year 2023

The aim of the thesis was to create an annual clock that includes the work tasks that must be done annually in early childhood education. The aim was to create a useful tool that is useful in remembering the work tasks in early childhood education. The annual clock would make the work tasks more likely to be accomplished because they are written down and visible. The thesis was commissioned by day care center Naavatassu which is a public-sector day care center located in Koski TI. They hoped that the theme of the thesis would be arranging the work tasks that have to be done during one year into the format of an annual clock.

The thesis was executed as a qualitative study and the material was gathered by interviewing. The interviewees were the leader of early childhood education, a childcarer, an early childhood education teacher and the pedagogical leader. The material that was gathered from the interviews was analyzed by thematizing. By thematizing, the work tasks in early childhood education were arranged according to occupational groups. The theoretical background of the thesis included previous research and definitions of key concepts related to the execution of the thesis. The important concepts were annual clock in early childhood education, early childhood education in Finland, personnel in early childhood education and work tasks.

The results of the thesis showed that in early childhood education there are plenty of tasks that must be taken care of during the year and to some extent they can be assigned to certain occupational groups. The results show that an annual clock is a useful tool in early childhood education because separate work tasks can be compiled into one place which allows creating a bigger picture of the workload. Scheduling the tasks is also easier with an annual clock. The conclusions of the thesis are that the previous research show that an annual clock is needed and the work tasks of the employees working in early childhood education are similar. The research show that the need of the annual clock is actual because some of the work tasks and the way they are allocated need to be clearer and more systematic. When the job description of Bachelors of Social Services in early education setting is clarified, it is possible to add an own section for the work tasks of a Bachelor of Social Services. The annual clock can also be improved by gathering feedback of its functionality when the annual clock has been in use for a whole year.

Keywords Work tasks, Bachelor of Social Services in early childhood education, early childhood education, annual clock

Pages 32 pages and appendices 4 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat.....	3
2.1	Tausta, lähtökohdat ja tilaajan esittely.....	3
2.2	Tavoite ja tarkoitus	4
3	Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset.....	5
3.1	Vuosikello varhaiskasvatuksessa	5
3.2	Varhaiskasvatus Suomessa.....	5
3.3	Varhaiskasvatushenkilöstö ja työtehtävät.....	7
3.4	Työnjako varhaiskasvatuksessa.....	8
3.5	Aiemmat tutkimukset.....	9
4	Opinnäytetyön toteutus	11
4.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys	11
4.2	Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät	12
4.2.1	Toiminnallisen opinnäytetyön aineistonhankinta haastattelemalla ...	12
4.2.2	Aineiston analyysi teemoittelemalla	13
4.3	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys.....	14
5	Opinnäytetyön tulokset.....	16
5.1	Varhaiskasvattajien haastattelut ja analyysi	16
5.2	Tutkimuksen tulokset	17
5.3	Tuotos eli vuosikello.....	21
5.4	Palaute ja käyttöönotto	22
6	Johtopäätökset.....	27
7	Pohdinta.....	29
	Lähteet	31

Kuvat

Kuva 1. Teemoittelun tuloksena syntynyt tema syyskuu.

Kuva 2. Teemoittelun tuloksena syntynyt tema elokuu.

- Kuva 3. Teemoittelun tuloksena syntyneet teemat kesäkuu ja heinäkuu.
- Kuva 4. Teemoittelun tuloksena syntynyt teema muut hoidettavat asiat.
- Kuva 5. Alkuperäisen vuosikellon toinen sivu.
- Kuva 6. Alkuperäisen vuosikellon kolmas sivu.
- Kuva 7. Vuosikellon kansilehti tulostettuna.
- Kuva 8. Vuosikellon toinen sivu tulostettuna.
- Kuva 9. Vuosikellon kolmas sivu tulostettuna.

Liitteet

- Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma.
- Liite 2. Saatekirje haastatteluihin.
- Liite 3. Tuotos, vuosikello.

1 Johdanto

Varhaiskasvatus on jatkuvassa muutoksessa oleva ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävä kokonaisuus. Varhaiskasvatuksessa vastataan lapsen suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta, mitä toteutetaan painottaen pedagogiikkaa (Varhaiskasvatustalaki 540/2018). Varhaiskasvatuksen yhteiskunnallinen rooli on suuri, koska sen ansiosta lapset saavat sellaista kasvatusta ja hoitoa, jota turvallinen lapsen kehitys vaatii. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa lasten huoltajien töissä käymisen lisäten siten yhteiskunnan rattaiden pyörimistä oikeaan suuntaan.

Varhaiskasvatuksen laadun ja sen yhteiskunnallisen roolin säilyttämisen kannalta olisi tärkeää pyrkiä kehittämään niitä osa-alueita, joiden ansiosta varhaiskasvatusta voidaan parantaa. Yhtenä varhaiskasvatuksen toimivuuteen vaikuttavana merkittävänä tekijänä voidaan pitää työntekijöiden kykyä hoitaa hoidettavat asiat ajallaan ja vaaditulla tavalla. Koska varhaiskasvatus on yksi sosionomin mahdollinen työkenttä ja aihe itsessään on merkittävä, tämän opinnäytetyön aiheeksi valikoitui varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavien asioiden selvittäminen ja niiden avaaminen vuosikellon muotoon. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Millaisia vuoden aikana hoidettavia asioita työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa?

Tavoitteena on luoda vuosikello eli tuotos, josta on luettavissa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana toteutettavat työtehtävät. Vuosikello pitää sisällään visuaalisesti miellyttävässä muodossa esitettyinä eri ammattien edustajien hoidettavat asiat vuoden aikojen mukaisesti. Opinnäytetyön tilaajana toimii päiväkotinä Naavatassu. Tutkimusaineisto kerättiin haastatteleamalla päiväkodin työntekijöitä. Vuosikelloa varten selvitimme siis haastatteleamalla varhaiskasvatuksen johtajan, varhaiskasvatuksen hoitajan, varhaiskasvatuksen opettajan ja pedagogisen johtajan hoidettavia asioita. Pedagoginen johtaja tekee myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan työtä, joten hänen molempien ammattien hoidettavat asiat sisällytetään vuosikelloon. Opinnäytetyön tutkimuksellisenä tavoitteena on muodostaa työntekijöiden tärkeinä pitämät hoidettavat asiat vuoden aikojen mukaisesti vuosikellon muotoon.

Vähintään kahdella kolmasosalla varhaiskasvatushenkilöstöstä, joka toimii kasvatus ja opetustehtävissä, on oltava varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin pätevyys. Yhdellä kolmasosasta tulee olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan pätevyys. Tämä uusi säädös tulee voimaan vuonna 2030. (Varhaiskasvatustalaki 37§)

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuva on osin epäselvä. (Yle, 2022) Yhteistyö päiväkodissamme ei ole käytössä uudessa säädöksessä olevaa mallia, eikä päiväkodissa sen myötä työskentele vielä varhaiskasvatuksen sosionomeja. Tämän takia vuosikelloon ei tule varhaiskasvatuksen sosionomille hoidettavia asioita. On kuitenkin mahdollista tulevaisuudessa muokata vuosikelloon myös varhaiskasvatuksen sosionomille omat hoidettavat asiat.

Opinnäytetyön tuotoksesta eli vuosikellosta on hyötyä tilaajallemme varhaiskasvatuksen arjen toimimisen näkökulmasta. Vuosikellon visuaalisuus mahdollistaa sen, että työntekijöiden on helppo lukea tuotoksesta työtehtävät, jotka tulee hoitaa tietynä kuukautena. Vuosikellon ansiosta työntekijöiden ei tarvitse siis käyttää aikaa hoidettavien asioiden pohtimiseen, koska ne ovat näkyvillä. Hoidettavat asiat tulevat myös todennäköisesti hoidetuksi isommalla todennäköisyydellä, kun ne on kirjattu kaikkien työntekijöiden nähtäville. Vuosikellon rakentaminen tukee siis yhteiskunnallisesti merkittävää työtä helpottamalla varhaiskasvatuksessa työskentelevien arkea.

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössä ovat varhaiskasvatus, vuosikello, varhaiskasvatuksen henkilöstö ja työtehtävät. Keskeisten käsitteiden lisäksi avaamme aiempia tutkimuksia aiheesta. Opinnäytetyön toteutus pitää sisällään tutkimustehtävän ja tutkimuskysymykset, tutkimusmenetelmät, joihin lukeutuu aineiston hankinta ja analyysi, sekä opinnäytetyön eettisyyden ja kestävyys. Opinnäytetyön tuloksissa kuvataan analyysia ja tutkimuksen tuloksia sekä tuotosta. Johtopäätöksissä peilaamme tuloksia aiempiin tutkimuksiin. Lopuksi pohdimme vielä muun muassa opinnäytetyöprosessia. Opinnäytetyön liitteenä on aineistonhallintasuunnitelma, saatekirje ja tuotos eli vuosikello.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

Opinnäytetyön lähtökohdat avataan seuraavissa alaluvuissa taustan, tavoitteen ja tarkoituksen määrittelyn avulla. Perustelemme aiheen valintaa, ajankohtaisuutta sekä yhteiskunnallista merkitystä. Tavoitteen ja tarkoituksen määrittely avaavat opinnäytetyön tuloksena valmistuvaa tuotosta ja sen merkityksiä.

2.1 Tausta, lähtökohdat ja tilaajan esittely

Valitsimme opinnäytetyölle aiheen tilaajan tarpeen ja aiheen ajankohtaisuuden perusteella. Opinnäytetyön tilaaja, päiväkotia Naavatassu, toivoi meidän valitsevan aiheeksi varhaiskasvatuksessa vuoden aikana toteutettavien tehtävien muodostamisen vuosikellon muotoon. Valitsimme tilaajalle tarpeellisen aiheen myös siksi, että se kiinnittyy yhteiskunnallisesti merkittävään ja meille tärkeään tilanteeseen. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen sosionomilla ei ole virallista tehtävänimikettä. Uskomme, että muodostamamme vuosikellon avulla myös varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävät saadaan määriteltyä tarkemmin, koska niille voidaan muodostaa vuosikelloon oma osuus. Koska varhaiskasvatuksen sosionomin työtehtäviä ei ole virallisesti vielä määritelty, muodostuu rakentamamme vuosikello niiden työtehtävien ja ammattinimikkeiden alle, joita päiväkotia Naavatassusta jo löytyy.

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan epäselvyys on siis yhteiskunnallisesti merkittävä tilanne, joka liittyy opinnäytetyöhön niiden rajausten puolesta, joita joudumme tekemään vuosikellossa olevien ammattinimikkeiden suhteen. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan epäselvyyttä käsitellään esimerkiksi Ylen artikkelissa ”Osa varhaiskasvatuksen opiskelijoista valmistuu nyt tehtävään, jota ei ole – lakimuutos vei heiltä pätevyyden jo ennen opintojen alkamista”. Artikkelissa avataan esimerkiksi sitä, kuinka lakimuutoksen jälkeen isompi osa aloittaneista opiskelijoista ei ole valinnut varhaiskasvatuksen sosionomiksi erikoistumista, koska työllistyminen ja työnkuvat sekä palkkaus herättävät kysymyksiä. (Nieminen, 2022)

Naavatassu on julkisen sektorin päiväkotia, joka sijaitsee Koskella T1. Naavatassu valikoitui tilaajaksi, koska heillä on kehittämisen tarve, joka sopii opinnäytetyölle aiheeksi. Varhaiskasvatuksen vuosikellon rakentuminen valikoitui aiheeksi myös sen takia, että varhaiskasvatuksessa toteutettavat työtehtävät muuttuvat ajan kuluessa. Vuosikellon kasaamisen ansiosta päiväkodille saadaan ajantasainen työkalu arjen pyörittämiseen.

Työtehtävien muuttumisella tarkoitamme lisääntyviä tarpeita ja hoidettavia asioita, jotka koskevat varhaiskasvatuksessa työskenteleviä. Esimerkiksi huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön kiinnitetään nykyään enemmän huomiota kuin aikaisemmin. Vuosikellon ansiosta myös vähemmän huomiota ja aikaa vieneet työtehtävät pääsevät esille ja niihin kiinnitetään varhaiskasvatuksen arjessa herkemmin huomiota.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja sen merkitykset ovat myös listattuna varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä kuvataan kasvatusyhteistyönä, jossa tärkeänä pidetään luottamusta, tasa-arvoista vuorovaikutusta ja keskinäistä kunnioitusta. Yhteistyön tavoitteena on luoda sellainen kasvatussuhde, joka tukee lapsen kehitystä, kasvua ja oppimista. Vuorovaikutus ja henkilöstön aktiivisuus ovat tärkeitä kasvatusyhteistyön edistämiseksi ja sen rakentamisessa huomioidaan lasten ja perheiden moninaisuus sekä yksilölliset tarpeet. (OPH, 2022)

2.2 Tavoite ja tarkoitus

Tavoitteena on luoda vuosikello, eli tuotos, josta on luettavissa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana toteutettavat työtehtävät. Vuosikello pitää sisällään visuaalisesti miellyttävässä muodossa esitettynä eri ammattien edustajien hoidettavat asiat vuoden aikojen mukaisesti. Vuosikelloa varten selvitimme siis varhaiskasvatuksen johtajan, varhaiskasvatuksen hoitajan, varhaiskasvatuksen opettajan ja pedagogisen johtajan hoidettavia asioita. Pedagoginen johtaja tekee myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan työtä, joten sisällytimme hänen molempien ammattien hoidettavat asiat vuosikelloomme. Opinnäytetyön tutkimuksellisenä tavoitteena on muodostaa työntekijöiden tärkeinä pitämät hoidettavat asiat vuoden aikojen mukaisesti vuosikellon muotoon.

Opinnäytetyön tuotoksesta eli vuosikellosta on hyötyä tilaajallemme varhaiskasvatuksen arjen toimimisen näkökulmasta. Vuosikellon visuaalisuuden ansiosta työntekijöiden on helppo lukea tuotoksesta työtehtävät, jotka tulee hoitaa tietyinä kuukautena. Vuosikellon ansiosta työntekijöiden ei tarvitse käyttää aikaa hoidettavien asioiden pohtimiseen, koska ne ovat näkyvillä. Hoidettavat asiat tulevat myös hoidetuksi isommalla todennäköisyydellä, kun ne on kirjattu kaikkien työntekijöiden nähtäville. Koska vuosikellosta on tarkoituksena luoda syys- ja kevätlukukausia mukaileva, voi vuosikello vähentää työntekijöiden stressiä hoidettavien asioiden suhteen, koska vuosikellosta voidaan pitää näkyvillä sivua, jossa lukee kuluvan syys- tai kevätlukukauden tärkeät hoidettavat asiat. Näin ollen muut

varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat otetaan näkyville ja hoitaakseen vasta, kun se on kuluvan syys- tai kevätlukukauden mukaisesti tarpeellista.

3 Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset

Tietoperusta pitää sisällään opinnäytetyöhön liittyvien olennaisten termien määrittelyn ja perustelut niiden valinnalle. Opinnäytetyömme kannalta olennaiset käsitteet ovat varhaiskasvatus, vuosikello, varhaiskasvatushenkilöstö, työtehtävät ja työnjako. Lisäksi avaamme aiheeseen liittyviä tutkimuksia, jotka mahdollistavat tutkitun tiedon vertailua opinnäytetyömme kanssa.

3.1 Vuosikello varhaiskasvatuksessa

Vuosikello on suunnitelma, jossa on vuoden tekemiset. Vuosikelloon aikataulutetaan siis vuoden aikana toteutettavat asiat. Vuosikello voi olla sanallinen tai graafinen tuotos. Vuosikelloa on helppo katsoa, kun yhdestä kuvasta näkee koko vuoden asiat. (Innokylä, n.d.) Vuosikellon tarkoituksena on siis esittää lukijalle vuoden aikana toteutettavat asiat helposti luettavassa muodossa. Valmis vuosikello toimii asioiden hoidettavuuden kannalta hyödyllisenä apuvälineenä ja lisäksi sitä voidaan hyödyntää muistilistana hoidettavien asioiden suhteen. On siis mahdollista tulostaa useita versioita sähköisesti toteutetusta vuosikellosta ja rastittaa vuosikellosta asioita yli sen mukaan, kun ne on hoidettu, mikäli tällaisen käytänteen kokee toimivaksi.

Vuosikello nivoutuu opinnäytetyön tutkimustehtävään, koska tarkoituksena on muodostaa työkalu varhaiskasvatuksen henkilöstön työn tueksi keräämämme aineiston perusteella. Valitsimme tulosten esitystavaksi vuosikellon sen helpon luettavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi. Lisäksi vuosikellon valintaan vaikutti tilaajan toive visuaalisesti esitetystä tuotoksesta, josta löytyy vuoden aikana varhaiskasvatuksessa hoidettavat tärkeät asiat. Uskomme vuosikellon olevan myös väline, joka helpottaa työtehtävien hoitamiseen liittyvää painetta, koska sen avulla hoidettavat asiat ovat näkyvillä ja niihin tarvitsee tarttua vasta, kun ne ovat vuosikellon mukaisesti ajankohtaisia.

3.2 Varhaiskasvatus Suomessa

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen tavoitteellista ja suunnitelmallista hoitoa, opetusta ja kasvatusta, joiden toteutuksessa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen toimintaa

raamittaa lainsäädäntö, joka pitää sisällään säännökset varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta, lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen. Lisäksi varhaiskasvatuslaissa säädetään henkilöstöstä ja kelpoisuusvaatimuksista, henkilöstön mitoituksesta, salassapidosta ja muista hallinnollisista seikoista. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018)

Lainsäädännön lisäksi varhaiskasvatusta säätelee opetushallituksen laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin on listattu varhaiskasvatuksen tehtävät, yleiset tavoitteet, toimintakulttuuri, pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteutus, lapselle annettavaan tukeen liittyvät asiat sekä paikallisesti päätettävät asiat ja toiminnan sekä kehittämisen arviointi varhaiskasvatuksessa. (OPH, 2022) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toimii siis oikeudellisesti velvoittavana tukirankana sekä ohjenuorana, jota tulee noudattaa varhaiskasvatukseen liittyvän toiminnan järjestämisessä. Lisäksi myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellyt paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja lasten yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat määrittävät varhaiskasvatuksessa tehtävää työtä.

Päiväkoti, joka toimii opinnäytetyön tilaajana, sijaitsee Koskella TI. Koskella TI on oma paikallinen varhaiskasvatussuunnitelmansa, jossa määritellään varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden rungon mukaisesti Koskella TI järjestettävästä varhaiskasvatuksesta. Koskella TI varhaiskasvatussuunnitelmassa on erikseen esimerkiksi avattu toiminnan arviointia liittyen heidän tapaansa toimia. Koskella TI toimintaa kehitetään ja arvioidaan pedagogisen vuosisuunnitelman mukaisesti ja he toteuttavat jaetun pedagogisen johtamisen mallia. Jaetun pedagogisen johtamisen mallilla tarkoitetaan sitä, että varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii myös pedagogisena johtajana ja sen vuoksi vastaa pedagogisesta laadunarvioinnista sekä pedagogiikan arviointiin liittyvien asioiden kehittämisestä. (Kosken TI kunta, 2022)

Varhaiskasvatuksen järjestäminen pitää siis sisällään monenlaista vastuuta. Lisäksi koko ajan muuttuvat tarpeet, kuten erityisen tuen tarpeen ja monikulttuurisuuden lisääntyminen tuovat uusia huomioon otettavia asioita varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Lisääntyvä työmäärä ja työhön liittyvät kuormitustekijät ovat sellaisia, joita tulisi pohtia työntekijöiden jaksamisen näkökulmasta. Jotta työmäärä voidaan jakaa osiin, tulee olla tiedossa vaaditut tehtävät tietyltä aikaväliltä. Näiden työtehtävien selvittämiseen opinnäytetyömme keskittyy ja työmäärän jakamiseen oivallisena työkaluna toimiikin vuosikello, jonka tulemme rakentamaan opinnäytetyön tuotoksena. Vuosikellon ansiosta työntekijät ovat tietoisia hoidettavista asioista ja sen olemassaolo voi helpottaa työntekijöiden kokemusta siitä, että

työtehtäviä on sopiva määrä suhteessa työaikaan, koska hoidettavat asiat on listattu kuukausien mukaan.

3.3 Varhaiskasvatushenkilöstö ja työtehtävät

Varhaiskasvatushenkilöstöstä, joka toimii kasvatus ja opetus tehtävissä, vähintään kahdella kolmas osalla on oltava varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyys. Yhdellä kolmas osasta tulee olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan pätevyys. Tämä uusi säädös tulee voimaan vuonna 2030. (Varhaiskasvatustilasto 540/2018 § 37) Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa kasvatus ja opetus tehtävissä olevista henkilöistä kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyys (OKM, n.d.). Opinnäytetyössä ammattiryhmien perusteella tehtävä haastateltavien valinta perustuu tähän säädökseen. Koska uusi säädös tulee voimaan vasta 2030, ei päiväkodilla, joka toimii yhteistyökumppaninamme, ole uudesta säädöksestä täydellistä mallia vielä käytössä. Valmiiseen vuosikelloon ei myöskään merkitä sosionomin työtehtäviä erikseen, koska ne ovat tällä hetkellä epäselviä ja muutoksessa yleisesti ottaen varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatushenkilöstöllä on ammatillista osaamista, joka koostuu jokaisen ammattiryhmän omasta osaamisesta sekä kaikkien yhteisestä osaamisesta. Osaaminen on kuitenkin ammattiryhmien kesken häilyvää ja henkilöstöllä voi olla monia rooleja ja epäselvyyttä siitä kenen pitäisi tehdä mitään. (Ukkonen-Mikkola ym., 2021, ss.72–73) Yhteinen osaaminen koostuu pedagogisesta, kasvatus-, hoito-, hoiva- ja huolenpito-osaamisesta. Yhteinen osaaminen varhaiskasvatuksessa pitää sisällään myös vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön liittyviä tehtäviä. (Suvanto ym., 2021, s.87)

Varhaiskasvatuksen opettaja hallitsee verkostoyhteistyön, sekä lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tehtävät. Lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja hoitaa pedagogiset suunnittelu-, toteutus-, havainnointi- ja dokumentointitehtävät. Edellä mainittujen lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja vastaa lapsiryhmän pedagogisesta toiminnasta eli esimerkiksi lasten vasuista ja toiminnan tavoitteellisuudesta. Varhaiskasvatuksen opettaja huolehtii siitä, että lasten huoltajat pääsevät vaikuttamaan toimintaan ja kehittämään sitä. (Suvanto ym., 2021, ss.86–89) Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien työnkuva koostuu kasvatuksen, hoidon ja huolenpidon kokonaisuudesta, sisältäen kehittämistyön ja yhteistyön huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat vastaavat perushoidon ja turvallisuuden ylläpitämisestä. (Roos & Salonen, 2021, ss.113–115)

Varhaiskasvatushenkilöstö toimii siis tiiviissä yhteistyössä osittain läpi ammattien rajojen, jotta kokonaisuus on toimiva ja lasten etua sekä säännöksiä ja lainsäädäntöä noudattava. Tehtävät ovat moninaisia ja kiinnittyvät erityisesti hoitoon ja kasvatukseen. Opinnäytetyössä tutkitaan erityisesti työtehtäviä, jotka liittyvät tiiviisti kasvatukseen ja hoitoon, mutta ovat käytännössä sellaisia hoidettavia asioita, joiden hoitaminen tulee aikatauluttaa tiettyyn kuuhauteen liittyen. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen päivärytmiin liittyvät asiat eivät siis ole sellaisia, joita tässä opinnäytetyössä käsitellään. Sen sijaan tarkoituksena on selvittää lasten hoidon ja kasvatuksen tukena olevia työtehtäviä, joita varhaiskasvatuksen johtajalla, hoitajalla, opettajalla ja pedagogisella johtajalla on vuoden aikana.

3.4 Työnjako varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa merkittävässä roolissa on työtehtävien ohella työtehtävien toteuttamiseen liittyvä työnjako. Työnjako voidaan määritellä olevan tehtävistä ja vastuista koostuvia sovittuja käytäntöjä. Perustana työnjaolle toimii ajatus siitä, että tehtävien järjestäminen ja jakaminen edistävät kokonaisuuden toimivuutta ja mahdollistavat toiminnan kehittämisen. (Kapanen, 2018, s. 4) Varhaiskasvatuksessa työnjako on erittäin tärkeää, koska hoidettavia tehtäviä on paljon ja ne ovat sisällöiltään vaihtelevia. Työnjaon olisi tärkeää pitää sisällään niin varhaiskasvatuksessa hoidettavien hoidollisten tehtävien työnjakoa kuin muiden hoidettavien asioiden työnjakoa. Onnistuneen työnjaon ansiosta hoidettavat asiat edistyvät suunnitelmien mukaisesti ja yksittäiset työntekijät eivät kuormitu liikaa.

Varhaiskasvatuksen työnjaon merkityksellisyyttä lisää monipuolisten työtehtävien lisäksi moniammatillinen yhteistyö, joka vaatii useampien osapuolten yhdessä toimimisen. Hopperi (2014) tarkastelee pro gradu -tutkielmassaan moniammatillista yhteistyötä työnjaon näkökulmasta. Hopperin tutkielmasta selviää, että varhaiskasvattajat pitävät moniammatillista yhteistyötä tärkeänä, mutta kokevat, että sen järjestäminen ja toimivuuden varmistaminen ovat varhaiskasvatuksen vastuulla. Varhaiskasvatuksessa työskentelevät toivoisivat, että moniammatillisen yhteistyön toimivuuden edistämiseksi tapahtuisi työnjakoa myös niiden muiden tahojen välillä, jotka lasten ja perheiden kanssa työskentelevät. Varhaiskasvattajat toivovat siis erityisesti vastuunottoa ja vastuun jakamista eri tahojen välille.

Varhaiskasvatuksessa tehtävä työnjako on siis arjen sujuvuutta ja työntekijöiden jaksamista edistävä seikka. Työnjako on tärkeää myös toiminnan tavoitteiden ja kehittämisen kannalta. Opinnäytetyöhömmme varhaiskasvatuksessa toteutettava työnjako liittyy ammattinimikkeiden kautta. Opinnäytetyötä varten haastateltiin varhaiskasvatuksen johtajaa, varhaiskasvatuksen

hoitajaa, varhaiskasvatuksen opettajaa ja pedagogista johtajaa. Opinnäytetyössä selvitettiin näitä ammattinimikkeitä koskevia vuoden aikana varhaiskasvatuksessa hoidettavia asioita. Vaikka työtehtävät oli mahdollista sijoittaa suurimmilta osin ammattinimikkeiden mukaisesti, syntyi valmiiseen tuotokseen, eli vuosikelloon myös työtehtäviä, jotka koskivat useampaa henkilöä. Tällaisten tehtävien kohdalla työnjako nousee tärkeään rooliin. Vuosikellon ansiosta tällaiset useampaa henkilöä koskevat tehtävät ovat siis helppo muistaa ja ne tulevat suuremmalla todennäköisyydellä hoidetuksi, mutta varhaiskasvattajille jää silti vastuu kyseisten tehtävien työnjakoon liittyen.

3.5 Aiemmat tutkimukset

Opinnäytetyön aihetta sivuavia tutkimuksia on tehty jonkin verran. Ne kuitenkin ovat lähinnä AMK-tasoisia. Tutkimusta, joka suoraan käsittelisi eri ammattiryhmien hoidettavia asioita varhaiskasvatuksessa ei ole eli aiemmin ei ole tehty täysin opinnäytetyötämme vastaavaa tutkimusta. Esittelemme tässä pro gradu -tutkielman, joka sivuaa aihettamme. Tutkielmassa käsitellään jonkin verran päiväkodin eri ammattiryhmien työtehtäviä, mutta se ei ole tutkielmassa keskeisessä asemassa. Lisäksi avaamme toista yliopistotasosta tutkielmaa, joka on avattu artikkelin muotoon. Tutkielma käsittelee varhaiskasvatuksessa työskentelevien asiantuntijuutta varhaiskasvatuksen työtehtävien muuttumisen näkökulmasta. Avaamme myös varhaiskasvatuksen johtajuustutkimusta, jossa käsitellään suomalaisen varhaiskasvatuksen johtajien työtehtäviä.

Ojala (2017) on tehnyt pro gradu -tutkielman päiväkodin moniammatillisten kasvattajatiimien toimintakulttuureista. Tutkielman tarkoituksena oli selvittää miten päiväkotien moniammatilliset kasvattajatiimit luovat omaa toimintakulttuuriaan. Tuloksena oli, että erilaiset ja eritasoiset koulutukset koetaan haasteena ja työnkuvat ovat eri ammattiryhmillä usein epäselviä, sekä osallistujat kokivat tarvitsevansa enemmän tukea toiminnalleen ja selkeämmät työnkuvat.

Yhtenä tutkimuskysymyksenä Ojalalla (2017) oli, miten kasvattajatiimeissä huomioidaan työtehtävät eri ammattiryhmien kesken. Tutkittiin siis sitä, millainen työnjako työntekijöillä on eri ammattiryhmien kesken eli kuka tekee mitäkin. Tuloksena oli, että puolet vastaajista ei erotellut työtehtäviä eri ammattiryhmien kesken vaan olivat sitä mieltä, että kaikki tekevät kaikkea. Puolet vastaajista erottelivat työtehtävät ammattinimikkeiden mukaisesti. Vastaajien mukaan lastentarhanopettajat (nykyisin varhaiskasvatuksen opettaja ammattinimikkeeltään) vastaavat toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta sekä paperitöistä. Lastenhoitaja vastaa pääasiassa hoitotyöstä sekä avustaa lastentarhanopettajaa suunnittelussa ja suunnittelee

omat toimintatuokionsa. Joidenkin vastaajien mukaan esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmien teko kuuluu lastentarhanopettajille. Vastaajat avasivat hyvin vähän konkreettisia työtehtäviä.

Ukkonen-Mikkola ym., (2020) ovat tehneet tutkielman, jossa käsitellään varhaiskasvatuksen työnkuvia asiantuntijuuden mahdollisen muuttumisen näkökulmasta. Tutkielman tarkoituksena oli selvittää merkityksiä, joita varhaiskasvatuksen henkilöstön asiantuntijuudelle tulee muutoksien myötä sekä tunnistaa eri ammattiryhmien asiantuntijuutta tiimeissä, joita pilotoitiin tutkielmaa varten. Tutkielman tuloksista oli mahdollista havaita kolme pääkäsitettä, jotka nousivat aineiston analyysistä esiin. Nämä kolme pääkäsitettä ovat voimattomuuden, kehittämisen ja lapsen edun diskurssit. Tutkielmassa havaittiin myös, että opettajiin verrattuna sosionomin tehtävät koostuivat enemmän opettajien hoitaman pedagogisen toiminnan järjestämisen sijaan jaetusta vastuusta tiimin toimintaan liittyen. Lisäksi sosionomien asiantuntijuus piti sisällään lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja eduista huolehtimista. Lastenhoitajat taas asettivat itsensä tiimin jäsenyyteen ja vastuuseen asiantuntijuuden näkökulmasta lasten hoidosta ja huolenpidosta.

Ukkonen-Mikkola ym., (2020) tekemää tutkielmaa voidaan pitää tärkeänä vertailukohteena opinnäytetyötämme ajatellen, koska tutkielmasta tulee esiin varhaiskasvatuksessa työskentelevien työtehtäviä ja vastuualueita. Opinnäytetyömme aineiston valmistuessa voimme siis verrata Jyväskylän yliopistossa tehdyn tutkielman vastauksia omiin vastauksiimme ja pohtia eroavaisuuksia sekä yhtäläisyyksiä. Lisäksi opinnäytetyön ja tutkielman vertailu voi antaa vastauksia yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin, jotka liittyvät varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaan ja sen epäselvyyteen.

Hujala ym., (2013) ovat toteuttaneet varhaiskasvatuksen johtajuustutkimuksen, jossa käsitellään suomalaisen varhaiskasvatuksen johtajien työtehtäviä. Tutkimuksen tuloksista selviää, että keskeisiä johtajuuteen liittyviä työtehtäviä ovat henkilöstöjohtaminen, päivittäiseen johtamiseen liittyvät tehtävät ja pedagogiikan johtaminen. Erityisen tärkeänä tutkittavat ovat pitäneet henkilöstöjohtamista. Ryhmässä mukana olevat johtajat painottavat enemmän pedagogista johtamista ja päivittäisjohtamista pidetään tärkeänä, koska varhaiskasvatuksen päivittäinen työ on laaja-alaista ja vaatii siksi päivittäisjohtamista. Tutkimuksen mukaan olisi myös tärkeää määritellä perusteellisemmin varhaiskasvatuksen perustehtävään liittyvää johtamista, jotta varhaiskasvatuksen laatu säilyy halutulla tasolla.

Hujala ym., (2013) tutkimus on opinnäytetyömme kannalta merkityksellinen, koska sen avulla on mahdollista vertailla heidän johtajuustutkimuksen tuloksia opinnäytetyömme tuloksiin.

Haastattelimme opinnäytetyötä varten varhaiskasvatuksen johtajaa ja pedagogista johtajaa. Mahdolliset yhtäläisyydet tai eroavaisuudet haastateltavien vastuksissa voivat siis vahvistaa ajatusta suomalaisen varhaiskasvatuksen johtajien työnkuvasta tai luoda tilaa uusille ajatuksille ja hoidettaville asioille, joita varhaiskasvatuksen johtajuudessa tulisi ottaa huomioon. Uusien työtehtävien löytyminen voisi tukea myös Hujala ym., (2013) tutkimuksessa havaittua kehityskohdetta perustehtävään liittyvään johtamiseen nähden, koska opinnäytetyötä varten haastateltujen johtajien vastauksista voidaan saada uusia näkökulmia asiaan.

4 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön toteutukseen liittyen avaamme tutkimustehtävää ja esittelemme tutkimuskysymyksen. Perustelemme tutkimusmenetelmiä ja niiden valintaa. Pohdimme opinnäytetyön eettisyyteen ja kestävyysliittyviä seikkoja.

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyömme kehittämistehtävä on valmis tuotos eli vuosikello, jossa esitetään visuaalisesti miellyttävässä muodossa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat. Vuosikello pitää sisällään varhaiskasvatuksessa toimivien, eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden hoidettavat asiat. Hoidettavat asiat ovat eriteltynä vuosikelloon kuukausien ja kronologisen aikajärjestyksen mukaisesti. Koska varhaiskasvatuksen toimintakausi käynnistyy elokuussa, alkaa myös tekemämme vuosikello varhaiskasvatuksen toimintakauden mukaisesti. Vuosikellon konkreettisen tuotoksen rakennamme keräämämme aineiston perusteella Canva-työkalun avulla.

Vaikka rakensimme vuosikellon sähköiselle alustalle, vuosikello on mahdollista tulostaa myös paperiversioksi. Paperiversio tulee olemaan se vuosikellon muoto, josta on eniten hyötyä varhaiskasvatuksen työntekijöille. Ajatuksena on, että paperinen vuosikello kulkee työntekijöillä mukana esimerkiksi heidän henkilökohtaisten kalenteriensä liitteenä, jotta tärkeinä pidetyt hoidettavat asiat ovat jatkuvasti työntekijöiden tietoisuudessa ja aikataulutettuna. Lisäksi vuosikello säästää työntekijöiltä aikaa ja resursseja, kun heidän ei tarvitse erikseen pohtia tärkeinä pidettyjä hoidettavia asioita, vaan ne on kerätty yhteen tuotokseen helpottamaan arkea. Ajankäytön tehokkuuden kannalta vuosikello on myös sellainen työkalu, josta uskomme olevan apua yhteisissä tiimipalaverissa. Koska vuosikellon ollessa esillä palaverissa, ovat kaikki tietoisia tulevista hoidettavista asioista.

Vuosikellon olemassaolon uskomme edistävän sitä, että tärkeinä pidetyt hoidettavat asiat hoidetaan ajoissa. Vuosikello on myös väline, jolla varhaiskasvatushenkilöstön on helppo näyttää opiskelijoille ja uusille työntekijöille kaikki hoidettavat asiat ja kenelle ne kuuluvat, eikä tarvitse muistaa kaikkien hoidettavia asioita ulkoa. Uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden on myös helppo katsoa vuosikellosta omat ja muiden hoidettavat asiat, etteivät ne pääse unohtumaan. Toiminnan ja päivien suunnittelu sekä työtehtävien jakaminen on myös helpompaa, koska hoidettavista asioista ollaan vuosikellon ansiosta tietoisia ja arjen tarkempi suunnittelu sekä ajankäytön laajentaminen on mahdollista.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää varhaiskasvatuksessa hoidettavat asiat vuoden aikana. Oleellisten asioiden selvittämisen ja hyödyllisen vuosikellon rakentamisen edellytyksenä on sopivan tutkimuskysymyksen asettelu. Näin ollen opinnäytetyömme tutkimuskysymykseksi muotoutui:

Millaisia vuoden aikana hoidettavia asioita työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa?

4.2 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät

Avaamme aineistohankintaan liittyviä periaatteita ja valitsemaamme aineistohankinta menetelmää, haastattelua, seuraavissa alaluvuissa. Kerromme toiminnallisesta opinnäytetyöstä ja opinnäytetyön aineiston analyysistä. Pohdimme opinnäytetyön palautteen merkitystä sekä niitä ominaisuuksia, jotka tekevät opinnäytetyöstämme toiminnallisen.

4.2.1 Toiminnallisen opinnäytetyön aineistonhankinta haastattelemalla

Opinnäytetyön tutkimusaineisto hankittiin haastattelujen avulla. Haastattelu on hyödyllinen tapa kerätä aineisto. Haastatteluissa haastateltavat kertovat yleensä kokemuspohjalta tietämistään asioista. (Hyvärinen, 2017, Haastattelun maailma -luku, kolmas ja neljäs kappale). Haastattelimme päiväkotia Naavatassun työntekijöitä. Haastateltavat on valittu tarkoituksella eri ammattiryhmistä, jotta tuloksista saadaan mahdollisimman kattavat. Haastateltavien informointi on hoidettu huolellisesti saatekirjeen välityksellä ennen haastatteluiden pitämistä (Liite 2). Lisäksi huolehdimme eettisten seikkojen toteutumisesta haastatteluihin liittyen. Informointi edisti tutkimusaineistomme luotettavuutta ja laajuutta, koska haastateltavat olivat valmistautuneet haastatteluihin etukäteen.

Haastateltavat valikoitiin päiväkotia Naavatassusta heidän ammattiensa perusteella. Koska vuosikelloon kerättiin varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavia tärkeitä asioita, tuli haastateltavien olla eri ammattiryhmistä, jotta tulokset olivat kattavia. Haastattelimme siis varhaiskasvatuksen johtajaa, varhaiskasvatuksen hoitajaa, varhaiskasvatuksen opettajaa ja pedagogista johtajaa, joka työskentelee myös varhaiskasvatuksen erityisopettajana. Haastatteluista saadun aineiston määrä muodostui vastauksista, joita saamme edellä mainituilta henkilöiltä. Haastattelukysymykset rakensimme tukemaan tavoitettamme eli sellaisen vuosikellon muodostamista, joka pitää sisällään varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat. Aineisto kerättiin siis haastattelemalla ja aineisto litteroitiin. Litterointi tarkoittaa tekstiksi muuttamista. Litteroitu teksti on haastattelututkimuksen tutkimusaineisto, joten litterointi tulee tehdä huolellisesti. (Ruusuvuori & Nikander, 2017, Haastatteluaineiston litterointi -luku, ensimmäinen kappale) Litteroinnin avulla saatiin todellinen kuva aineiston määrästä.

Koska opinnäytetyömme prosessissa muodostettiin tutkivalla ja kehittäväällä otteella konkreettinen tuotos (vuosikello), voidaan opinnäytetyötämme kutsua toiminnalliseksi opinnäytetyöksi. Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan tutkivan ja kehittävän otteen avulla luotua raporttia ja tuotosta, joita koskevat valinnat ja ratkaisut ovat perusteltuja ja omaa ammatillista asiantuntijuutta kuvaavia. Toiminnallinen opinnäytetyö pitää sisällään tavoitteiden määrittelyn, toteutuksen suunnittelun, kehittämistyön menetelmän valinnan, työskentelyn aikataulutuksen, toteutuksen arvioinnin ja palautteen keräämisen. (Kostamo ym., 2022, 1.1 Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä -luku, ensimmäinen–kolmas kappale) Opinnäytetyömme noudattaa siis toiminnallisen opinnäytetyön sisältöä niin raportin kuin tuotoksenkin suhteen. Vuosikelloa arvioidaan ja siitä pyydetään palautetta tilaajalta sen valmistuttua. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia haastattelujen avulla varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavia asioita ja vuosikellon muodostamisella on tarkoitus kehittää tilaajan tarpeeseen vastaava tuotos, josta hoidettavat asiat tulevat selkeästi esille.

4.2.2 Aineiston analyysi teemoittelemalla

Kun haastattelut saatiin litteroitua, aineistoa alettiin analysoida. Analysointia ennen aineisto tuli lukea läpi monta kertaa, jotta se tuli tutuksi. Analyysivaiheessa siis aineisto luokitellaan. (Hirsijärvi & Hurme, 2022, Luvut 7.3 ja 7.4) Analysointi eli luokittelu tapahtui teemoittelun avulla. Teemoittelun avulla aineisto saatiin sellaiseen muotoon, josta sitä voitiin alkaa analysoida. Teemoittelussa aineistosta etsitään keskeisiä aihepiirejä eli teemoja vastaamaan tutkimuskysymykseen (Juhila, 2021). Teemoittelun avulla luotiin siis teemoja,

joiden alle vastaukset asetettiin. Tällöin vastauksia pystyttiin tulkitsemaan ja ne voitiin siirtää vuosikelloon vastaamaan oikeaa ajankohtaa ja tilannetta. Valitsimme aineiston analysointitavaksi teemoittelun, koska sen avulla litteroidusta tekstistä pystyttiin havaitsemaan vuosikellon kannalta tärkeät asiat. Teemoittelu sopi opinnäytetyön aineiston analysointitavaksi myös siksi, että värikoodaamisen ansiosta jokaisen kuukauden aikana hoidettavat asiat oli helppo löytää ja sijoittaa vuosikelloon oikean kuukauden alle.

Valmiin vuosikellon arviointi on tärkeää, jotta voidaan varmistua sen hyödyllisyydestä ja toimivuudesta. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu tärkeänä osana valmiista tuotoksesta saatu palaute tai testaus. Opinnäytetyömme kohdalla keskitytään vuosikellosta saatuun palautteeseen. Palautteella tarkoitetaan toisen henkilön suorituksen tai työn arviointia, jonka tarkoituksena on arvioitavan henkilön kehittyminen ja suorituksen parantaminen. Palautteen tarkoituksena on antaa uusia näkökulmia ja kertoa kokemuksesta tekstin lukemiseen tai toteutetun tuotoksen toimivuuteen ja onnistumiseen liittyen. (Kostamo ym., 2022, 5.2 Palaute tekstin kehittäjänä – luku, ensimmäinen kappale) Annamme siis tilaajalle aikaa tutkia valmista tuotosta ja arvioida kokonaisuutta sen toimivuuden ja hyödyllisyyden kannalta. Pyysimme palautetta kirjallisessa ja suullisessa muodossa läpi prosessin. Kirjallista palautetta pyysimme varhaiskasvatuksen työntekijöiltä sähköpostin muodossa. Lisäksi saimme vuosikellosta palautetta opinnäytetyötä ohjaavalta opettajaltamme. Raporttia arvioivat läpi prosessin tekstiopillisesta näkökulmasta viestinnän opettaja sekä sisällöllisestä näkökulmasta opinnäytetyötämme ohjaava opettaja.

4.3 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys

Opinnäytetyön toteutuksessa tulee ottaa huomioon tutkimuseettiset kysymykset. Eniten korostetuin tutkimukseen liittyvä eettinen asia on tutkimukseen osallistuvien itsemääräämisoikeus. Itsemääräämisoikeus pitää sisällään sen, että tutkimukseen osallistuva saa itse päättää osallisuudestaan tutkimukseen. Itsemääräämisoikeuden nojalla tutkimukseen osallistuva voi jättää vastaamatta joihinkin kysymyksiin. Muita tutkimukseen liittyviä eettisiä periaatteita ovat esimerkiksi yksityisyys ja tietosuoja. Yksityisyys ja tietosuoja on otettava huomioon tunnistetietoja käsitellessä ja tutkittavien esiintymisessä tutkimusjulkaisussa. (Ranta & Kuula-Luumi, 2017, Eettiset periaatteet -luku)

Opinnäytetyömme tutkimuseettiset kysymykset liittyvät aineiston hankintaan, käsittelyyn, analysointiin ja säilyttämiseen. Aineiston hankintaan liittyvä tärkeä tutkimuseettinen seikka on haastateltavien informointi ja vapaaehtoisuuden kunnioittaminen.

Haastateltavien informointi tarkoittaa tiedottamista haastattelun sisältöön, keston ja mahdolliseen valmistautumiseen liittyen. Tiedot haastattelusta tulee kertoa ymmärrettävästi ja vapaaehtoisuutta tulee painottaa. Informoitaessa tulee kertoa tutkimuksesta haastateltavalle, mutta liian pitkästi siitä ei kannata kertoa. Esimerkiksi tutkimuksen aihe ja tavoite on hyvä kertoa. (Ranta & Kuula-Luumi, 2017, Haastateltavien informointi -luku)

Lähetimme siis haastateltaville ennen haastattelujen pitämistä saatekirjeen (Liite 2), jossa kerrottiin mitä haastattelu pitää sisällään ja kauanko se kestää. Lisäksi saatekirjeessä pyydettiin haastateltavia valmistautumaan haastatteluun pohtimalla varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavia asioita, joita haastateltavat pitävät tärkeinä, jotta aineistostamme saatiin mahdollisimman monipuolinen. Saatekirjeessä tuli myös ilmi tieto siitä, että haastatteluihin osallistuminen oli vapaaehtoista ja niissä ei kerätty henkilötietoja ammattia lukuun ottamatta. Saatekirjeessä oli myös linkki aineistonhallintasuunnitelmaan (Liite 1), jossa avaamme muun muassa henkilötietojen käsittelyä.

Ennen analysointivaihetta aineisto tuli siis tarkistaa henkilötietojen tai muiden henkilötietoihin viittaavien tietojen varalta oikeaoppisen tutkimuseettisyyden kannalta. Aineiston käsittelyssä pidimme huolta henkilötietojen pois jättämisestä. Aineiston tarkistamisen jälkeen tapahtuvassa analysointivaiheessa tutkimuseettisyys tuli ottaa huomioon vastauksien tulkinnessa. Saatua vastauksia käsiteltiin siis sellaisinaan ja niiden rakennetta tai muotoa ei lähdetty muokkaamaan, jotta tutkimuksen luotettavuus ja tutkimuseettisyys säilyivät. Aineiston säilyttämiseen liittyvä tutkimuseettisyys pitää sisällään aineiston säilyttämisen lisäksi aineiston käsittelyn opinnäytetyön valmistuessa. Huolehdimme siis, että aineistoa säilytettiin tutkimuksen ajan tarkoituksenmukaisella tavalla ja turvallisesti sähköisessä muodossa. Aineiston käsittely tapahtui HAMKin ohjeiden mukaisesti. Tutkimuseettiset kysymykset nivoutuvat tiivistii yhteen myös kestävän kehityksen kanssa.

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan yhteiskunnallista muutosta, jonka tarkoituksena on turvata nykyisten ja tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyvään elämään. Kestävän kehityksen osa-alueet muodostuvat ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä. Nämä osa-alueet jakautuvat vielä pienempiin osiin, joissa määritellään tarkemmin tavoitteet jokaiselle osa-alueelle. (YM, 2023) Kestävän kehityksen osalta opinnäytetyömme noudattaa siihen liittyviä näkökulmia. Esimerkiksi aineiston säilyttäminen sähköisessä muodossa tukee kestävän kehityksen osa-alueen hävikin vähentämiseen liittyen. Opinnäytetyöprosessista ei siis syntynyt konkreettista paperijätettä, joka tulisi hävittää arkaluontoisuuden vuoksi. Lisäksi valmistuneen opinnäytetyön julkaiseminen ja säilyttäminen tukee kulttuurista kestävyttä, koska se on luettavissa ja hyödynnettävissä sitä tarvitseville.

5 Opinnäytetyön tulokset

Avaamme opinnäytetyön tuloksiin liittyviä seikkoja. Kerromme haastatteluista, aineiston analysoinnista, ja valmiista tuotoksesta eli vuosikellosta. Perustelemme myös valintoja, joiden pohjalta vuosikello rakennettiin. Kerromme myös tilaajan antamasta palautteesta ja vuosikellon käyttöönotosta.

5.1 Varhaiskasvattajien haastattelut ja analyysi

Haastatteluja oli yhteensä neljä ja ne pidettiin Teamsissa lokakuussa. Pidimme kaikki haastattelut yhdessä, koska pohdimme ammatillisuuden säilymistä tutkimuksessa. Toinen opinnäytetyön tekijöistä on ollut töissä Kosken TI päiväkodissa. Pitämällä haastattelut yhdessä turvasimme ammatillisuuden säilymistä ja asian pysymistä aiheessa eli haastatteluissa ja niiden sisällössä. Kaikki neljä haastattelua kestivät vähän alle puoli tuntia. Yhteensä haastattelut kestivät alle kaksi tuntia. Haastatteluiden alussa luettiin tutkimussuostumus ja haastattelut äänitettiin Teamsissa tutkimusaineiston säilymisen turvaamiseksi HAMKin ohjeiden mukaisesti. Haastateltavat olivat valmistautuneet haastatteluihin erittäin hyvin pohtimalla haastattelukysymyksiin vastauksia ammattiryhmittäin ja tekemällä muistiinpanot haastatteluja varten. Opinnäytetyön tuloksen luotettavuutta lisää se, että haastateltavat pohtivat yhdessä muiden työntekijöiden kanssa vastauksia etukäteen, vaikka me emme voineet haastatella kuin yhden jokaisesta ammattiryhmästä opinnäytetyön laajuuden vuoksi. Yhteisen pohdinnan ansiosta ne työntekijät, jotka eivät osallistuneet haastatteluihin, pääsivät kuitenkin vaikuttamaan siihen, mitä haastatteluissa tulee ilmi. Haastatteluiden jälkeen aineisto litteroitiin ja litteroitua aineistoa muodostui yhteensä kaksikymmentä sivua.

Litteroidun aineiston analysointi tapahtui siis teemoittelemalla. Aluksi aineisto luettiin läpi useaan otteeseen, jotta analysointi voitiin toteuttaa perusteellisesti. Teemoittelussa hyödynnettiin värikoodausta. Litteroidusta aineistosta värikoodattiin haastateltavien ammatit ja varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat tärkeät asiat. Koska haastattelukysymykset olivat sidottu kuukausiin, tapahtui värikoodaus myös kuukausien mukaan. Jokaisella kuukaudella oli siis oma värikoodi asioille, joita aineistosta poimittiin vuosikellon toteutusta ajatellen. Teemoittelun ja värikoodauksen avulla aineistosta saatiin muodostettua erilliselle Word- alustalle teemoja, joiden pohjalta aineistosta pystyttiin alkaa rakentamaan tuotosta eli vuosikelloa.

5.2 Tutkimuksen tulokset

Toiminnallisen opinnäytetyömme aineisto saatiin siis haastattelemalla ja tulokset litteroidun tekstin värikoodauksella sekä teemoittelulla. Aineiston värikoodaamisen lisäksi merkitsimme aineistoon samojen asioiden esiintymistä useaan otteeseen. Asian esiintyminen useaan otteeseen vahvisti sitä, että asia kuuluu tuotokseen eli vuosikelloon. Esimerkiksi elokuun tärkeisiin hoidettaviin asioihin liittyen mainittiin kaksi kertaa oppimis- ja leikkiympäristön muokkaaminen uudelle ryhmälle. Syyskuussa vanhempainilta esiintyi kolmen eri haastateltavan sanomana (Kuva 1) ja joulukuussa mainittiin joulujuhla kaksi kertaa eri haastateltavien toimesta. Haastateltavien sanomien hoidettavien asioiden esiintyminen useammassa kuin yhdessä haastattelussa sekä tutkimuskysymyksen tarkastelu olivat raameja, joiden mukaan vuosikellon sisältöä alettiin rakentaa.

Kuva 1. Teemoittelun tuloksena syntynyt teema syyskuu.

Syyskuu

- Vanhempainilta 3
- Kehittämispäivä 2
- Peda-palaverit 2
- Lasten havainnoiminen ja niiden kirjaaminen
- Ryhmävasun kirjaaminen jatkuu (pedagoginen toimintasuunnitelma)
- Kesy-keskustelut
- Vasu-keskustelut
- Talousarvio loppuun
- Talon palaverit (joka toinen viikko)
- Syysloman suunnittelu
- Tuen palavereiden koolle kutsuminen jatkuu
- Tuen palavereiden pitäminen
- Veo-tiimit alkavat

Elokuussa työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa tukitoimien päivittämistä ja uusien luomista, lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin tutustumista, lasten tietojen siirtämistä uudelle opettajalle, pedagogisen toimintasuunnitelman kirjaamista, yhteystietolomakkeiden päivittämistä, allergialistan tekemistä, lääkehoitosuunnitelman tekemistä, tágien tekemistä uusille perheille, hoitosopimuksen kirjaamista vanhempien kanssa, varhaiskasvatuksen talousarvion valmistelua sekä pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivittämistä (Kuva 2). Elokuussa haastateltavat kertoivat selkeästi olevan eniten hoidettavia asioita, koska toimintakausi alkaa silloin.

Kuva 2. Teemoittelun tuloksena syntynyt teema elokuu.

Elokuu

- Oppimis- ja leikkiympäristön muokkaaminen tulevalle ryhmälle 2
- Lasten vasuihin tutustuminen 2
- Tukitoimien päivittäminen, uusien luominen
- Lasten tietojen siirtäminen uudelle opettajalle
- Ryhmävasun kirjaaminen (pedagoginen toimintasuunnitelma)
- Yhteystietolomakkeiden päivitykset
- Allergialistan tekeminen (päivitys joka kuukausi)
- Lääkehoitosuunnitelman tekeminen (päivitys joka kuukausi)
- Tägien tekeminen uusille perheille
- Hoitosopimuksen kirjaaminen vanhempien kanssa
- Varhaiskasvatuksen talousarvion valmistelu
- Pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivitys
- Tuen palaverit kutsutaan koolle

Syyskuussa työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa esimerkiksi vanhempainiltaa, kehittämispäivää, talousarvion loppuun saattamista ja tuen palavereiden pitämistä (Kuva 1). Lokakuuhun liittyen mainittiin erityisesti syysloma, halloween, ulkolelujen tarkastaminen ja pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys. Marraskuu pitää sisällään joulujuhlan suunnittelua, isänpäivän, varti- kehityskeskustelut sekä vuoden vaihteen lomien suunnittelun ja varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen. Joulukuulle hoidettavia asioita mainittiin suhteellisen vähän, mutta sellaisia ovat kuitenkin itsenäisyyspäivä, joulujuhla ja vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten varhaiskasvatuspäätösten pohtimisen jatkaminen.

Tammikuussa työntekijät pitävät merkityksellisinä varhaiskasvatuksessa väliarviointia, pedagogisen toimintasuunnitelman väliarviointia ja varhaiskasvatushaun ilmoituksen tekoa. Helmikuulle listattiin ystävänpäivä ja laskiainen ja maaliskuulta löytyy pääsiäinen, varhaiskasvatuspäätösten tekemisen suunnittelu ja lasten tuen palaverien koolle kutsuminen. Huhtikuu pitää sisällään kevätjuhlan suunnittelua, syksyn lapsiryhmien muodostusta, kehityskeskusteluja ja lasten tuen palavereja. Toukokuulle listattiin kehittämispäivä, vappu, äitienpäivä, kevätjuhla, lasten kansioiden kotiin vieminen, perheille lähetettävät tyytyväisyyskyselyt, ulkolelujen tarkastaminen, päätökset hoitopaikoista ja lomien suunnittelu. Kesäkuussa oppimisympäristöä muokataan tulevalle ryhmälle, arkistoidaan ja päivitetään E-mappi (Kuva 3). Heinäkuulle listattiin ainoastaan oppimisympäristön muokkaaminen tulevalle ryhmälle kesäkuun jatkeeksi.

Kuva 3. Teemoittelun tuloksena syntyneet teemat kesäkuu ja heinäkuu

Kesäkuu

- Oppimisympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle 2
- Nimilaput, synttärkortit ym. 2
- Lelujen pesua
- Arkistointi
- E-mapin päivitys

Heinäkuu

- Oppimisympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle 2
- Nimilaput, synttärkortit ym. 2
- Lelujen pesua

Työntekijät pitävät merkityksellisenä varhaiskasvatuksessa myös seuraavia vuoden aikana hoidettavia asioita: ICF-lomakkeiden täyttäminen, muiden lomakkeiden päivittäminen, ruokatilauksien tekeminen, materiaalitilauksien tekeminen, talon palaverit, tiimipalaverit (tarvittaessa varhaiskasvatusjohtaja mukana), mahdollisesti tulleiden varhaiskasvatushakemusten tarkastaminen, huoltajien kuuleminen ja hallintopäätökset lasten tukimuotoja ajatellen (Kuva 4). Nämä asiat eivät kuitenkaan ole sijoitettavissa mihinkään tiettyyn kuukauteen vaan tapahtuvat joko joka kuukausi tai epäsäännöllisesti. Näitä asioita pidettiin kuitenkin merkityksellisenä ja ne ovat tärkeitä hoidettavia asioita.

Kuva 4. Teemoittelun tuloksena syntynyt teema muut hoidettavat asiat.

Muut hoidettavat asiat

- ICF-lomakkeiden, eli neuvolalomakkeiden täyttäminen
- Lomakkeiden päivittäminen
- Ruokatilausten tekeminen
- Materiaalitulaukset
- Tiimipalaverit (tarvittaessa varhaiskasvatusjohtaja mukana)
- Mahdollisesti tulleiden varhaiskasvatushakemusten tarkastaminen
- Huoltajien kuuleminen ja hallintopäätökset lasten tukimuotoja ajatellen

Koko vuoden jatkuvat asiat

- Talon palaverit (joka toinen viikko)
- Tiimipalaverit (koko vuoden)

Edellä mainittujen varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavien asioiden lisäksi aineistossa on asioita, joita ei kuitenkaan vuosikelloon laitettu. Tällaisia asioita olivat lasten havainnointi ja kiinnostusten kohteiden huomioiminen, uusiin tiimeihin ja perheisiin tutustuminen, ryhmien ja tiimien toiminnan varmistaminen, opiskelijoiden ohjaaminen ja uusien työntekijöiden perehdyttäminen sekä monialainen yhteistyö. Näitä asioita haastateltavat pitivät siis tärkeinä ja osaa asioista mainittiin useampaan kertaan. Päädyimme kuitenkin jättämään kyseiset asiat pois vuosikellosta, koska näitä asioita ei ollut mahdollista sitoa yhteen tai useampaan kuukauteen ja koimme asioiden liittyvän enemmänkin varhaiskasvattajien työnkuvaan kuin erillisiin hoidettaviin asioihin.

Lasten kiinnostusten kohteiden huomioimista tapahtuu varhaiskasvatuksen arjessa jatkuvasti ja siitä on myös määritelty erikseen varhaiskasvatussuunnitelmassa. Myös havainnointia tapahtuu jatkuvasti ja siitä tehdään kirjauksia. Uudet tiimit ja perheet voivat muuttaa muotoaan ja tiimien sekä perheiden kanssa tehtävä yhteistyö on sidottuna varhaiskasvatuksen jokaiseen päivään. Ryhmien ja tiimien toiminnan varmistaminen on esimiesten ja osittain yhteisvastuullisesti tärkeä hoidettava asia, mutta sitäkin tapahtuu varhaiskasvatuksessa koko ajan. Opiskelijoita saattaa varhaiskasvatukseen tulla ympäri vuoden ja uusia työntekijöitä tulisi perehdyttää heti aloitusvaiheessa sekä läpi työuran. Monialainen yhteistyö on myös osana arkea ja sitäkin ei ollut mahdollista sitoa tiettyyn kuukauteen ja sijoittaa vuosikelloon.

5.3 Tuotos eli vuosikello

Vuosikellon rakentaminen aloitettiin siitä, että Word-alustalla olleita teemoja tarkasteltiin vuosikellon näkökulmasta. Teemoista valittiin siis varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavia asioita ja jätettiin pois esimerkiksi hoitotyöhön liittyviä asioita, koska ne eivät ole vuosikellon tai opinnäytetyön tutkimuskysymyksen kannalta oleellisia. Kun teemoista oli valittu vuosikellon kannalta oleelliset asiat, alettiin rakentamaan konkreettista tuotosta (Liite 3). Word-sovelluksella tehtiin taulukko, jonne sijoitettiin valitut asiat. Taulukossa olleet asiat värikoodattiin ammattinimikkeiden mukaan ja yleiset hoidettavat, eli ei jotain tiettyä ammattinimikettä koskevat, asiat pidettiin mustalla värillä väritettyinä. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävät värjättiin punaisella, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan violetilla, pedagogisen johtajan oranssilla, varhaiskasvatusjohtajan sinisellä ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävät keltaisella.

Värikoodatusta taulukosta otettiin kuvakaappaus ja se siirrettiin Canva-sovellukseen, jossa viimeisteltiin vuosikellon ulkoasua ja luotiin siitä esteettisesti miellyttävä tuotos. Valmis vuosikello on kolme sivuinen. Ensimmäinen sivu on kansilehti, jossa kerrotaan varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavien asioiden värikoodien yhteys ammattinimikkeisiin ja listataan asioita, joita ei vuosikelloon laitettu, mutta joiden merkitsemistä pidämme tärkeänä vuosikellon ja tutkimuskysymyksen kannalta. Kansilehden listan työtehtäviä ei ole värikoodattu muun vuosikellon työtehtävien tapaan, koska ajattelimme niiden olevan selkeämpiä ja ammattien rajoja ylittäviä tehtäviä, jotka toistuvat arjessa suhteellisen useasti. Toisella sivulla on varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavat asiat elokuusta joulukuuhun ja kolmannella sivulla tammikuusta heinäkuuhun. Toiselle sivulle kuukausia tuli viisi, sillä elokuussa oli paljon hoidettavia asioita, eikä sivulle mahtunut kuin viisi kuukautta. Loput seitsemän kuukautta ovat siis vuosikellon kolmannella sivulla. Vuosikello jakautui samalla myös syys- ja kevätlukukauteen, joten kellosta voi pitää esillä myös vain toista lukukautta, jolloin myöhemmin tulevat hoidettavat asiat eivät turhaan ole näkyvillä ja lisää stressiä.

Vuosikelloon sisällytettiin tilaajan toiveesta vastauksiin peilaten myös varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettavia asioita, jotka eivät ole sidottavissa ainoastaan yhteen kuukauteen. Vuosikelloon on siis merkitty palkein esimerkiksi syyskuusta joulukuuhun jatkuvat kesy- ja vasukeskustelut. Kesy-keskustelu on lyhenne sanasta keskustelu symbolein ja sen tarkoituksena on selvittää lapsen ajatuksia ja mielipiteitä häntä koskevissa asioissa (Vanhempainliitto, 2020). Vasukeskustelu on lyhenne sanasta varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelu, jonka tarkoituksena on selvittää ja sopia lapsen

yksilöllisiä tavoitteita ja keinoja niiden toteutumisen tukemiseen (OPH, 2023). Palkeissa olevia asioita haastateltavat pitivät tärkeinä ja ne sopivat sisällöltään varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettaviin tärkeisiin asioihin ja olivat siksi oleellisia lisäyksiä vuosikelloon. Palkit tuovat selkeästi esille, että kyseiset asiat jatkuvat monelle eri kuukaudelle.

5.4 Palaute ja käyttöönotto

Valmista vuosikelloa tarkasteltiin vielä yhdessä tilaajan kanssa, jotta vuosikelloon ei jäänyt asiavirheitä ja sen takia, että vuosikello vastasi myös ulkoasultaan tilaajan odotuksia. Tilaajan palautteen perusteella vuosikello on oikein onnistunut. Vuosikelloa on tilaajan mukaan miellyttävä katsoa ja sen lukeminen on helppoa. Työtehtävät ovat selkeästi merkitty ja nopealla silmäyksellä pääsee kartalle aina kyseisen kuukauden hoidettavista asioista. Tilaajan palautteen mukaan vuosikello on väritykseltään miellyttävä. Keltaisella värillä olevat tekstit mietityttivät tilaajaa, sillä tilaaja epäili, ettei keltainen teksti näy kunnolla. Tuotoksen ensimmäisellä sivulla ollut keltainen värikoodi ei näkynyt kunnolla, joten muokkasimme sitä tummemman keltaiseksi. Muilla vuosikellon sivuilla olleet keltaiset tekstit näkyivät hyvin. Kokeilimme varmuuden vuoksi myös tulostaa tuotoksen, jotta vakuutuimme siitä, että keltainen väri näkyy myös tulostettavassa vuosikellossa hyvin.

Tilaaja oli tyytyväinen rajauksista, joita olimme opinnäytetyön aineiston kanssa tehneet. Rajasimme vuosikellosta kokonaan pois henkilöstön työnkuvaan vahvasti liittyviä työtehtäviä, joita ei voinut sijoittaa mihinkään tiettyyn kuukauteen. Tilaaja oli samaa mieltä, että kyseisten työtehtävien poisjättäminen vuosikellosta oli oikea ratkaisu. Vuosikellon ensimmäisellä sivulla olevat hoidettavat asiat, joita ei voitu laittaa mihinkään tiettyyn kuukauteen, olivat myös tilaajan mielestä olennaista mainita, etteivät kyseiset hoidettavat asiat pääse unohtumaan.

Vuosikellon toisella sivulla tuen palaverien pitäminen oli merkattu aineiston mukaisesti syyskuulle (Kuva 5). Tilaaja oli kuitenkin sitä mieltä, että tuen palaverien pitäminen tulisi merkata vähintään lokakuulle asti, sillä tuen palavereja pidetään usein syyskuussa sekä lokakuussa ja joinain vuosina myös marraskuussa. Tilaajan palautteen perusteella muokkasimme kelloon tuen palaverien pitämisen myös lokakuulle (Liite 3). Merkitsimme tuen palaverien pitämisen palkilla, koska se meni muutoksen myötä usean kuukauden kohdalle. Emme merkinneet tuen palaverien pitämistä kuitenkaan marraskuulle, kun yleensä loput palaverit saadaan pidettyä jo lokakuun puolella.

Kuva 5. Alkuperäinen vuosikellon toinen sivu.

Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
-Oppimis- ja leikkiympäristön muokkaaminen tulevalle ryhmälle	-Vasukeskustelut			-Itsenäisyyspäivä
-Tukitoimien päivittäminen, uusien luominen	-Kesykeskustelut			-Joulujuhla
-Lasten vasuihin tutustuminen	-Pedagoginen toimintasuunnitelma (kirjaus jatkuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys (pedagoginen johtaja osallistuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys	
-Lasten tietojen siirtäminen uudelle opettajalle	-Vanhempainilta	-Halloween	-Joulujuhlan suunnittelu	-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen
-Pedagogisen toimintasuunnitelman kirjaaminen	-Kehittämispäivä	-Syysloma	-Isänpäivä	
-Yhteystietolomakkeiden päivitykset	-Talousarvio loppuun	-Ulkoelujen tarkastaminen	-Vartti-kehityskeskustelut	
-Allergialistan tekeminen (päivitys joka kuukausi)	-Syysloman suunnittelu		-Vuoden vaihteen lomien suunnittelu	
-Lääkehoitosuunnitelman tekeminen (päivitys joka kuukausi)	-Tuen palaverien pitäminen		-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen	
-Tägien tekeminen uusille perheille	-Veo- tiimit alkavat			
-Hoitosopimuksen kirjaaminen vanhempien kanssa				
-Varhaiskasvatuksen talousarvion valmistelu				
-Pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivitys				
-Tuen palaverit kutsutaan koolle				
-Pedalaverit				

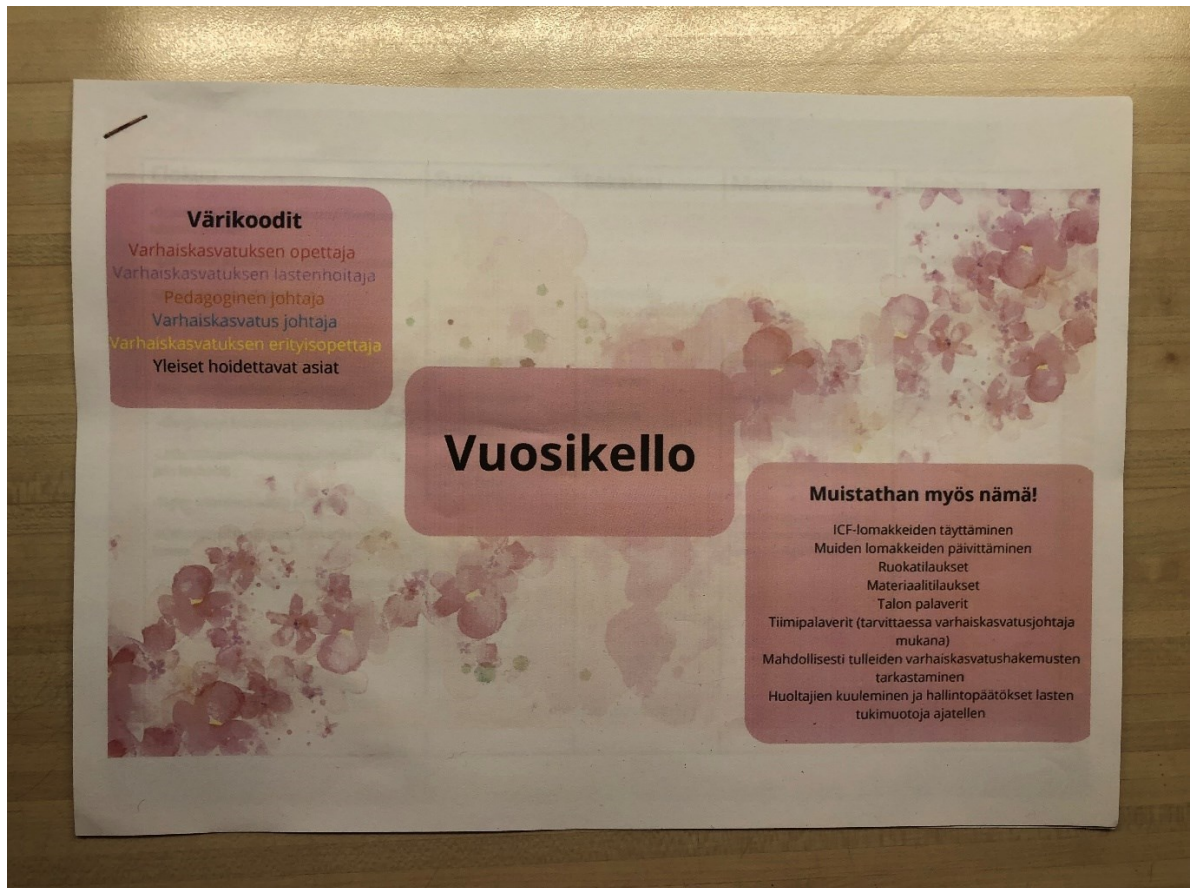
Vuosikellon kolmannella sivulla maaliskuun kohdalle olimme kirjoittaneet aineiston perusteella varhaiskasvatus johtajan hoidettavaksi asiaksi varhaiskasvatuspäätösten tekemisen suunnittelun (Kuva 6). Tilaajan palautteen mukaan kyseessä ei kuitenkaan ollut varsinaisesti varhaiskasvatuspäätösten tekemisen suunnittelu, vaan hoidettava asia on suunnitella tulevia lapsiryhmiä. Varhaiskasvatus johtaja siis suunnittelee lapsien ja henkilöstön sijoittumista ryhmiin. Muokkasimme vuosikelloa vastaamaan tilaajan palautetta, joten maaliskuun kohdalla lukee lapsien ja henkilöstön ryhmiin sijoittumisen suunnittelu (Liite 3).

Kuva 6. Alkuperäinen vuosikellon kolmas sivu.

Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu
-Väliarviointi (tavoitteet ja lasten tilanteet)	-Ystävänpäivä -Laskiainen	-Pääsiäinen	-Vasukeskustelut	-Kehittämispäivä	-Oppimis-ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärkortit, lelujen pesu ym.	-Oppimis-ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärkortit, lelujen pesu ym.
-Pedagogisen toimintasuunnitelman väliarviointi (opettaja kirjaa)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys					
-Tuen vaikuttavuuden arvioinnin palaverit		-Suunnitellaan varhaiskasvatus-päätösten tekemistä	-Kevätjuhlan suunnittelu	-Vappu		
-Varhaiskasvatus haun ilmoituksen teko		-Lasten tuen palaverien koolle kutsuminen	-Syksyn lapsiryhmien muodostus	-Äitienpäivä	-Arkistointi	
			-Kehityskeskustelut	-Kevätjuhla	-E-mapin päivitys	
			-Lasten tuen palaverit	-Lasten kansiot kotiin		
				-Tyytyväisyyskyselyt perheille		
				-Ulkolelujen tarkistaminen		
				-Päätökset hoitopaikoista		
				-Lomien suunnittelu		
-Pedapalaverit						

Jotta varmistuimme siitä, että vuosikello vastaa tilaajan tarvetta olemalla käytännössä toimiva, tulostimme vuosikellon paperiseen muotoon. Vuosikellon tulostaminen vahvisti sen, että vuosikelloa voidaan todellisuudessa käyttää esimerkiksi kalenterin väliin taitettavana työkaluna, joka voidaan ottaa esiin palavereissa ja muissa vuosikellon hyödyntämistä koskevissa tilanteissa. Myös vuosikellon tulostettu versio vastaa väreiltään ja laadultaan tietokoneella olevaa versiota. Vuosikellon kansilehteen muokattu keltainen väri näkyy myös tulostetussa versiossa hyvin (Kuva 7).

Kuva 7. Vuosikellon kansilehti tulostettuna.

Keltainen väri vuosikellon sivuilla kaksi ja kolme näkyvät hieman himmeällä, mutta teksti on kuitenkin molemmilla sivuilla luettavissa (Kuva 8 ja Kuva 9). Muut värit ja sisällöt näkyvät läpi vuosikellon selkeästi ja tulostetussa versiossa vuosikello asettuu lähes kokonaan A4-kokoiselle sivulle tavoitteemme mukaisesti.

Kuva 8. Vuosikellon toinen sivu tulostettuna.

Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
-Oppimis- ja leikkäympäristön muokkaaminen tulevalle ryhmälle		-Vasukeskustelut		-Itsenäisyyspäivä
-Tukitoimien päivittäminen, uusien luominen		-Kesykeskustelut		-Joulujuhla
-Lasten vasuihin tutustuminen	-Pedagoginen toimintasuunnitelma (kirjaus jatkuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys (pedagoginen pehtaja osallistuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys	
-Lasten tietojen siirtäminen uudelle opettajalle	-Vanhempainilta	-Halloween	-Joulujuhlan suunnittelu	-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen
-Pedagogisen toimintasuunnitelman kirjaaminen	-Kehittämispäivä	-Syysloma	-Isänpäivä	
-Yhteystietolomakkeiden päivitykset	-Talousarvio loppuun	-Ulkolelujen tarkastaminen	-Vartti-kehityskeskustelut	
-Allergialistan tekeminen (päivitys joka kuukausi)	-Syysloman suunnittelu		-Vuoden vaihteen lomien suunnittelu	
-Lääkehoidon suunnitelman tekeminen (päivitys joka kuukausi)			-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen	
-Tägien tekeminen uusille perheille	Tuen palaverien valmistelu			
-Holtosopimuksen kirjaaminen vanhempien kanssa				
-Varhaiskasvatuksen talousarvion valmistelu	-Uusi toimintakalenteri			
Pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivitys				
Tuen palaverit toteutetaan koulu				
-Pedalaverit				

Kuva 9. Vuosikellon kolmas sivu tulostettuna.

Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu
-Villiarviointi (tavoitteet ja lasten tilanteet)	-Ystävänpäivä	-Pääsiäinen	-Vasukeskustelut		-Oppimis- ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärikortit, lelujen pesu ym.	-Oppimis- ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärikortit, lelujen pesu ym.
-Pedagogisen toimintasuunnitelman villiarviointi (opettaja kirjaa)	-Laskiainen	-Kesykeskustelut	-Kehittämispäivä			
Tuen vaikuttavuuden arvioinnin palaverit	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys					
-Varhaiskasvatuksen haun ilmoituksen teko		-Syksyn lapsiryhmien suunnittelu	-Kevätjuhlan suunnittelu	-Vappu	-Arkistointi	
		-Lasten tuen palaverien koulun toteuttaminen	-Syksyn lapsiryhmien muodostus	-Jätinpäivä	-E-magasin päivitys	
			-Kehityskeskustelut	-Kevätjuhla		
			-Lasten tuen palaverit	-Lasten kansiot kotiin		
				-Tyytyväisyyskyselyt perheille		
				-Ulkolelujen tarkastaminen		
				-Päätökset hoitopaikoista		
				-Lomien suunnittelu		
-Pedalaverit						

6 Johtopäätökset

Ojalan (2017) pro gradu -tutkielmassa tutkittiin sitä, miten päiväkotien moniammatilliset kasvattajatiimit luovat omaa toimintakulttuuriaan. Tuloksena oli, että erilaiset ja eritasoiset koulutukset koetaan haasteena ja työnkuvat ovat eri ammattiryhmillä usein epäselviä, sekä osallistujat kokivat tarvitsevansa enemmän tukea toiminnalleen ja selkeämmät työnkuvat. Yhtenä tutkimuskysymyksenä Ojalalla oli, miten kasvattajatiimeissä huomioidaan työtehtävät eri ammattiryhmien kesken. Tutkittiin siis sitä, millainen työnjako työntekijöillä on eri ammattiryhmien kesken eli kuka tekee mitään. Tuloksena oli, että puolet vastaajista eivät erotelleet työtehtäviä eri ammattiryhmien kesken vaan olivat sitä mieltä, että kaikki tekevät kaikkea. Puolet vastaajista erottelivat työtehtävät ammattinimikkeiden mukaisesti.

Ojalan pro gradu -tutkielma lähinnä sivuaa tämän opinnäytetyön aihetta, mutta tutkielman tulokset ja varhaiskasvatuksen vuosikello herättävät kuitenkin ajatuksia yhdistettyinä. Pohdimme, että miten tutkimuksen tulokset olisivat muuttuneet, jos vastaajilla olisi kaikilla ollut vuosikello käytössä. Olisivatko vastaajat mahdollisesti osanneet erotella työtehtäviä ammattinimikkeille paremmin ja olisivatko työnkuvat selkeämmät? Varhaiskasvatuksessa olisi kuitenkin äärimmäisen tärkeää olla tietoinen omista vastuualueistaan ja työtehtävien tulisi jakautua niin, ettei yksittäiset työntekijät kuormitu liikaa. Vuosikello, jossa eritellään hoidettavat asiat ammattiryhmittäin voisi selventää vastuualueita ja toisaalta antaa myös ymmärrystä siitä, paljonko kenelläkin on hoidettavia asioita ja mitä ne ovat. Lisäksi vuosikelloon merkatut yhteiset hoidettavat asiat tai tapahtumat voisivat lisätä tiimin toimivuutta, koska kukaan ei unohtaisi esimerkiksi yhteisten tapaamisten olemassaoloa.

Tämän opinnäytetyön tuloksena syntyneessä vuosikellossa on tarkoituksella eritelty pedagogisen johtajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan työtehtävät, vaikka niitä hoitaa yksi ja sama ihminen. Sen lisäksi, että näistä työnkuvista vastuussa oleva henkilö itse näkee omat hoidettavat asiansa kuukausittain, ovat myös muut tietoisia siitä, ”missä roolissa” kyseinen työntekijä milloinkin hoitaa toimenkuvaansa. Vuosikello toimii siis selkeyttäjänä myös työntekijöiden välillä. Ojalan (2017) tutkielman tulosten mukaan jotain tulisi tehdä, koska puolet vastaajista eivät ole tietoisia vastuualueista. Ehkä vuosikello voisi siis olla ratkaisuna ongelmaan. Myös opinnäytetyömme tuloksista havaittiin, että varhaiskasvatuksessa on paljon työtehtäviä, jotka koskevat useampaa tekijää. Vuosikelloonkin päädyttiin laittamaan mustalla värillä yhteiset hoidettavat asiat. Yhteiskunnallisella tasolla voisi siis pohtia laajemmin tehtävien jakamista ja selkeyttämistä, koska useammat tutkimukset toteavat niiden olevan ainakin osittain epäselviä.

Myös Ukkonen-Mikkola ym., (2020) ovat tehneet tutkielman, jossa käsitellään varhaiskasvatuksen työnkuvia. Tutkielman tarkoituksena oli selvittää merkityksiä, joita varhaiskasvatuksen henkilöstön asiantuntijuudelle tulee muutoksien myötä sekä tunnistaa eri ammattiryhmien asiantuntijuutta tiimeissä, joita pilotoitiin tutkielmaa varten. Tutkimuksessa selvisi, että esimerkiksi lastenhoitajat ja sosionomit asettavat itsensä erilaisiin vastuisiin tiimin toimintaan ja varhaiskasvatuksessa hoidettaviin asioihin liittyen. Vastuualueita on siis useita ja vastaajat osittain kokevat tietävänsä omansa, mutta yhteisvastuullisia asioitakin on paljon. Mikäli asiat hoituvat ajallaan ja toivotulla tavalla, ei vastuualueiden tarkempi kaivelu välttämättä tuota yhtään sen enempää tulosta, mutta niiden ollessa vähänkin epäselvät, kannattaisi mielestämme harkita jonkinlaisen vuosikellon tai yhteisen tuotoksen toteuttamista.

Hujala ym., (2013) tutkimuksesta selvisi, että keskeisiä johtajuuteen liittyviä tehtäviä ovat henkilöstöjohtaminen, päivittäiseen johtamiseen liittyvät tehtävät ja pedagogiikan johtaminen. Tutkimuksen mukaan olisi myös tärkeää määritellä perusteellisemmin varhaiskasvatuksen perustehtävään liittyvää johtamista, jotta varhaiskasvatuksen laatu säilyy halutulla tasolla. Opinnäytetyömme tutkimuksesta selvisi, että varhaiskasvatuksen johtajan vuoden aikana varhaiskasvatuksessa hoidettavia tärkeitä asioita ovat talousarvion valmistelu ja toteutus, lomien suunnittelu, kehityskeskustelujen pitäminen, varhaiskasvatuspäätösten tekeminen ja lapsiryhmien muodostus. Pedagogisen johtajan tärkeitä hoidettavia asioita ovat pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivitys, pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys, arkistointi ja E-mapin päivitys. Tutkimuksen tulosten voidaan havaita siis olevan yhteneviä, koska Hujala ym., (2013) mainitsema henkilöstöjohtaminen ilmenee opinnäytetyön tutkimuksessa esimerkiksi lomien suunnitteluna ja kehityskeskusteluina. Pedagogiikan johtaminen tuli esiin niin Hujala ym., (2013) tutkimuksessa kuin opinnäytetyönkin tutkimuksessa monipuolisesti. Varhaiskasvatuksen perustehtävään liittyvää johtajuutta ei avattu tai tutkittu tarkemmin Hujala ym., (2013) tutkimuksessa ja opinnäytetyössä tutkittavat työtehtävät liittyivät myös ainoastaan varhaiskasvatuksessa vuoden aikana hoidettaviin asioihin, ei perushoidollisiin tehtäviin.

7 Pohdinta

Valmiista vuosikellosta tuli suunnitelman mukaisesti visuaalisesti miellyttävä tuotos. Vuosikellon rakentuminen nykyiseen muotoonsa oli kehittämistehtävä, jonka ansiosta opimme paljon itsestä ja muista. Uskomme tämän opinnäytetyön tuotoksena valmistuneen vuosikellon vastaavan tilaajan tarvetta ja toivetta. Vuosikello on nimittäin ulkoasultaan selkeä ja sisällöllisesti kattava. On kuitenkin kannattavaa pohtia valintoja, joita teimme opinnäytetyöprosessin vaiheiden ja vuosikellon suhteen. Pohdimme esimerkiksi aineistonkeruun menetelmää ja haastattelua valittuna menetelmänä. Esimerkiksi kyselytutkimuksen tulokset voivat olla erilaiset verrattuna tutkimukseen, jossa aineistonkeruun menetelmänä on ollut haastattelu. Koimme kuitenkin, että kyselytutkimus olisi ollut vastaajille puuduttavampi ja vaatinut enemmän, koska opinnäytetyömme aineistonkeruun kysymykset toistavat samaa kaavaa. Haastattelu toimi siis menetelmänä oikein hyvin, mutta voisi olla mielenkiintoista verrata kyselytutkimuksen avulla tehtyä vuosikelloa omaamme.

Pohdimme myös kehittämisideoita, joita meillä heräsi vuosikelloon liittyen. Kuten aikaisemmin on mainittu, on varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuva vielä epäselvä. Viimeistään lakiuudistuksen valmistuessa varhaiskasvatuksen sosionomi tulee saamaan jonkinlaisen työnkuvan, joka muuttaa varhaiskasvatuksen nykyistä henkilöstörakennetta. Pohdimme, että vuosikellon olemassaolon ansiosta varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa voisi määritellä mahdollisesti jo tarvittaessa aikaisemmin tai ainakin vuosikelloon pystyy lisäämään varhaiskasvatuksen sosionomin tärkeät hoidettavat asiat, kun ne osataan määritellä. Vuosikelloa pystyy siis muokkaamaan siten, että varhaiskasvatuksen sosionomille värikoodataan omat tärkeät hoidettavat asiat. Vuosikellon muokkautuvuus vahvistaa siis sen hyödyllisyyttä ja ajatusta sen positiivisesta käyttökokemuksesta, josta pyydämme palautetta myöhemmin.

Varhaiskasvatuksen sosionomin roolin epäselvyys on asia, joka mietityttää meidän lisäksi monia valmistuvia. Vaikka tässä opinnäytetyössä ei varhaiskasvatuksen sosionomin roolia käsitelty suuremmin, eikä varhaiskasvatuksen sosionomille vuosikellostakaan löytynyt paikkaa, toivomme todella, että jossain vaiheessa näin ei enää ole. Haluamme olla osana niitä rohkeita, jotka uskaltavat lähteä työelämään ja sopeutua, oppia sekä todistaa, että varhaiskasvatuksen sosionomiksi valmistuminen on ollut kannattavaa ja meille on varhaiskasvatuksessa oma paikka ja työnkuva. Haluamme todistaa, että työmme on merkityksellistä itselle ja muille ja, että se pitää sisällään niitä tehtäviä, joihin

olemme oppeja saaneet. Toivomme, että varhaiskasvatuksen sosionomit saavat äänensä kuuluviin.

Opinnäytetyön suunnittelu, toteutus ja valmistuminen oli prosessi, joka tuotti valmiin tuotoksen lisäksi ajatuksia, antoi uusia oppeja sekä vahvisti ja sitoi yhteen sosionomin opintojen aikana harjoiteltuja asioita. Suunnitteluvaihe piti sisällään suunnitelman kirjoittamista ja suunnitelmaseminaariin osallistumista. Suunnitteluvaihe oli mielestämme raskain, koska se vaati paljon ja sen onnistuminen mahdollisti opinnäytetyön toteutuksen. Rakensimme opinnäytetyön suunnitelman erityisellä huolellisuudella ja pohdimme yhdessä vaihtoehtoja sekä asioita, joita tuli ottaa huomioon läpi prosessin. Suunnitelmaseminaari antoi lisää luottamusta ja paloa opinnäytetyön kirjoittamiseen ja toteutusvaiheeseen siirtymiseen.

Toteutusvaiheessa pidimme haastattelut, litteroimme ja analysoimme aineiston, rakensimme valmiin tuotoksen, vuosikellon, ja osallistuimme väliseminaariin. Haastatteluiden pitäminen oli jännittävää, mutta luotimme omaan osaamiseemme, koska olemme pitäneet haastatteluja aikaisemminkin sosionomiopintojemme aikana. Litterointi ja analysointivaiheet olivat erityisen mielenkiintoisia, koska pääsimme yhdessä pohtimaan valintoja ja aloimme nähdä opinnäytetyömme tuloksia. Vuosikellon rakentaminen oli opinnäytetyön luovin vaihe, jossa hyödynsimme niin tietoteknistä kuin taiteellista osaamistamme.

Olellaisena osana toteutusvaihetta on ollut myös tämän raportin, eli opinnäytetyön kirjoittaminen. Kirjoittaminen on ollut prosessi, joka on vaatinut suunnittelua ja työnjakoa. Työnjaon ansiosta olemme pystyneet jakamaan välillä haastaviltakin tuntuneita kohtia osiin ja olemme saaneet tukea toisiltamme askarruttavissa tilanteissa. Olemme molemmat sitä mieltä, että teimme oikean valinnan, kun päätimme kirjoittaa opinnäytetyön yhdessä. Olemme tyytyväisiä lopputulokseen ja ylpeitä siitä, että opinnäytetyömme valmistuu suunnittelemassamme aikataulussa. Olemme oppineet opinnäytetyö prosessin aikana suunnitelmallisuuden ja aikataulutuksen merkityksellisyydestä, lähdekriittisyydestä ja siitä, mitä vaatii saattaa alusta loppuun tuotos, joka on itselle merkityksellinen ja tärkeä. Olemme oppineet itsestä ja toisistamme, saaneet itseluottamusta ja uskoa omaan tekemiseen sekä ennen kaikkea olemme oppineet varhaiskasvatukseen liittyvistä tehtävistä ja asioista, joissa on vielä parantamisen varaa. Koemme, että opinnäytetyöprosessi on antanut meille viimeisen vahvistuksen siihen, että olemme valmistumassa ammattiin, joka on merkityksellinen, mielenkiintoinen ja tärkeä. Olemme valmiita kutsumaan itseämme varhaiskasvatuksen sosionomeiksi.

Lähteet

- Hoppari, M. (2014). *Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksen kokemana* [pro gradu-tutkielma, Helsingin yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201703272745>
- Hujala, E. & Eskelinen, M. (2013). *Leadership tasks in early childhood education* [University of Tampere]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201311131585>
- Hyvärinen, M. (2017). Haastattelun maailma. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino.
- Innokylä. (n.d.). *Vuosikello*. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/vuosikello>
- Juhila, K. (2021). Teemoittelu. Teoksessa Vuori Jaana (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Kapanen, S. (2018). *Sosiaali- ja terveydenhuollon työnjako – STM:n työnjaon ohjausta koskevien julkaisujen analyysi* [pro gradu- tutkielma, Itä-Suomen yliopisto] <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20180871>
- Kosken TI kunta. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelma ”Suurella sydämellä pienessä kunnassa”*. <https://koski.fi/wp-content/uploads/2022/12/Kosken-varhaiskasvatussuunnitelma-2022.pdf>
- Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. (2022). *Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön*. Art House.
- Nieminen, S. (2022). *Osa varhaiskasvatuksen opiskelijoista valmistuu nyt tehtävään, jota ei ole – lakimuutos vei heiltä pätevyuden jo ennen opintojen alkamista*. Yle. <https://yle.fi/a/3-12291265>
- Ojala, E. (2017). *Päiväkodin moniammatillisten kasvattajatiimien toimintakulttuurit* [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54396/1/URN:NBN:fi:juu-201706092768.pdf>
- OKM. (n.d.). *Usein kysyttyä varhaiskasvatuksesta*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://okm.fi/varhaiskasvatus-ukk>
- OPH. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf
- OPH. (2023). *Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma – mallilomake ja ohjeistus*. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lapsen-varhaiskasvatussuunnitelma-mallilomake-ja-ohjeistus>

- Ranta, J. & Kuula-Luumi, A. (2017). Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino.
- Roos, P. & Salonen, T. (2021). Lastenhoitajan rooli varhaiskasvatuksen ammattilaisten tiimissä. Teoksessa E. Fonsén, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat – yhteistyössä eteenpäin*. Suomen Varhaiskasvatus.
- Ruusuvuori, J. & Nikander, P. (2017). Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino.
- Suomen Vanhempainliitto. (2020). *KESY – keskustelu symboleihin*.
<https://vanhempainliitto.fi/opettajille/kesy/>
- Suvanto, M., Liinamaa, T. & Ukkonen-Mikkola, T. (2021). Varhaiskasvatuksen opettajan pedagoginen asiantuntijuus ja osaaminen. Teoksessa E. Fonsén, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat – yhteistyössä eteenpäin*. Suomen Varhaiskasvatus.
- Ukkonen-Mikkola, T., Yliniemi, R., Wallin, O. & Kinnunen, P. (2021). Kohti muuttuvaa moniammatillisuutta. Teoksessa E. Fonsén, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat – yhteistyössä eteenpäin*. Suomen Varhaiskasvatus.
- Ukkonen-Mikkola, T., Yliniemi, R., & Wallin, O. (2020). Varhaiskasvatuksen työ muuttuu: muuttuuko asiantuntijuus? *Työelämän tutkimus*, 18(4), 323-339.
<https://doi.org/10.37455/tt.89217>
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540#L7P37>
- YM. (2023). *Mitä on kestävä kehitys*. Ympäristöministeriö.
<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma

Opinnäytetyön nimi: Varhaiskasvatuksen vuosikello

Opinnäytetyön tekijät: Elina Laaksonen ja Jenna Lehtinen

1 Aineistonhankinnan menetelmät ja aineiston muoto

Aineisto kerätään päiväkodin työntekijöiltä. Tarkemmin määriteltynä päiväkodin johtajalta, varhaiskasvatuksen hoitajalta, varhaiskasvatuksen opettajalta ja pedagogiselta johtajalta.

Aineistonhankinnan menetelmänä toimii haastattelu.

Analysoitava aineisto tulee olemaan äänen ja tekstin muodossa. Haastattelut äänitetään, jonka jälkeen ne litteroidaan. Aineiston litteroitu eli aukikirjoitettu muoto on se, jota analysoidaan.

Opinnäytetyössä ei kerätä henkilötietoja. Vuosikelloon luetellaan eri ammattiryhmien vuoden aikana toteutettavat asiat, mutta valmiista tuotoksesta ei selviä vastaajien ammatteja, koska tuloksia ei yhdistetä vastaajien ammattinimikkeiden mukaan.

2 Aineistojen säilytys opinnäytetyöprosessin aikana

Opinnäytetyön tutkimusaineisto tallennetaan ja säilytetään opinnäytetyöprosessin aikana Hamkin OneDrive - alustalla, jota pääsevät käsittelemään opinnäytetyön tekijät, Elina Laaksonen ja Jenna Lehtinen. Opinnäytetyö varmuuskopioidaan toisen tekijän, Elina Laaksonen, tietokoneen henkilökohtaiselle P- asemalle. Äänitetyssä versiossa olevaa tutkimusaineistoa säilytetään ennen litterointia Teams – alustalla, jonka välityksellä myös haastattelut on tarkoitus pitää.

3 Aineistojen käsittely opinnäytetyön valmistuttua

Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa käytetään vain tässä opinnäytetyössä ja tutkimuksessa. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen aineisto tuhotaan 1 vuoden kuluttua opinnäytetyön hyväksymispäivästä. Tähän asti aineistoa säilytetään tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen ja niin, että aineisto on vain tämän opinnäytetyön tekijöiden saavutettavissa

Liite 2. Saatekirje haastatteluihin.

Varhaiskasvatuksen vuosikello

Saatekirje
2.10.2023

Hyvä vastaanottaja

Olemme Hämeen ammattikorkeakoulun Hyvinvointiosaamisen yksikössä opiskelevat, tulevat sosionomit, Elina Laaksonen ja Jenna Lehtinen. Teemme opinnäytetyöksemme varhaiskasvatuksen vuosikellon, jossa tutkitaan sitä, mitä työntekijät kertovat vuoden aikana hoidettavista tärkeistä asioista varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön ansiosta meidän on mahdollista luoda teidän tarvettanne vastaava, visuaalisesti miellyttävä varhaiskasvatuksen vuosikello, josta on luettavissa tärkeät vuoden aikana hoidettavat asiat varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyömme ohjaajana toimii Salla Rinta-Paavola Hämeen ammattikorkeakoulusta.

Pyydämme sinua osallistumaan varhaiskasvatuksen vuosikellon rakentamisen kannalta oleelliseen haastatteluun, jonka kesto on arviolta 30 minuuttia- 1 tunti. Haastatteluiden toteuttamiseen on saatu asianmukainen lupa Hämeen ammattikorkeakoululta ja tutkimuslupa Koski T1 kunnalta.

Pyydämme sinua myös valmistautumaan haastatteluun etukäteen sen verran, että kirjoittaisit itsellesi muistiin vuoden aikana hoidettavia tärkeitä asioita sinun ammattisi näkökulmasta varhaiskasvatuksessa. Vuosi on kuitenkin suhteellisen laaja ajanjakso, jonka tiedostaen ajattelimme pyytää sinua valmistautumaan haastatteluun etukäteen, jotta analysoitavasta aineistosta saadaan mahdollisimman kattava ja valmiista varhaiskasvatuksen vuosikellosta ei jää mitään oleellista puuttumaan.

Opinnäytetyön haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja voit keskeyttää osallistumisesi milloin vain. Sinulle ei aiheudu seuraamuksia, jos et osallistu opinnäytetyön haastatteluun tai keskeytät sen. Ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää opinnäytetyössä, mikäli muuta ei sovi. Aineistoa käsitellään luottamuksellisesti ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti.

Opinnäytetyön valmistuttua aineistoa voidaan mahdollisesti käyttää uudelleen tai avata jatkokäyttöä varten. Aineistosta ei voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia.

Opinnäytetyön henkilötietojen käsittely kuvataan opinnäytetyön suunnitelmasta ([linkki](#)) löytyvässä tietosuojailmoituksessa.

Pyydämme ottamaan yhteyttä, mikäli sinulla on jotain kysyttävää liittyen haastatteluun tai opinnäytetyöhön.

Osallistumisestasi etukäteen kiittäen,

Elina Laaksonen

(puhelinnumero)

(sähköpostiosoite)

Jenna Lehtinen

(puhelinnumero)

(sähköpostiosoite)

Liite 3. Tuotos, vuosikello.

Värikoodit

- Varhaiskasvatuksen opettaja
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
- Pedagoginen johtaja
- Varhaiskasvatus johtaja
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- Yleiset hoidettavat asiat

Vuosikello

Muistathan myös nämä!

- ICF-lomakkeiden täyttäminen
- Muiden lomakkeiden päivittäminen
- Ruokatilaukset
- Materiaalitulaukset
- Talon palaverit
- Tiimipalaverit (tarvittaessa varhaiskasvatusjohtaja mukana)
- Mahdollisesti tulleiden varhaiskasvatushakemusten tarkastaminen
- Huoltajien kuuleminen ja hallintopäätökset lasten tukimuotoja ajatellen

Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
-Oppimis- ja leikkiympäristön muokkaaminen tulevalle ryhmälle		-Vasukeskustelut		-Itsenäisyyspäivä
-Tukitoimien päivittäminen, uusien luominen		-Kesykeskustelut		-Joulujuhla
-Lasten vasuihin tutustuminen	-Pedagoginen toimintasuunnitelma (kirjaus jatkuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys (pedagoginen johtaja osallistuu)	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys	
-Lasten tietojen siirtäminen uudelle opettajalle	-Vanhempainilta	-Halloween	-Joulujuhlan suunnittelu	-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen
-Pedagogisen toimintasuunnitelman kirjaaminen	-Kehittämispäivä	-Syysloma	-Isänpäivä	
-Yhteystietolomakkeiden päivitykset	-Talousarvio loppuun	-Ulkoelujen tarkastaminen	-Vartti-kehityskeskustelut	
-Allergialistan tekeminen (päivitys joka kuukausi)	-Syysloman suunnittelu		-Vuoden vaihteen lomien suunnittelu	
-Lääkehoitosuunnitelman tekeminen (päivitys joka kuukausi)	Tuen palaverien pitäminen		-Varhaiskasvatuspäätökset vuoden vaihteessa tulevien uusien lasten suhteen	
-Tagien tekeminen uusille perheille	-Veo- tiimit alkavat			
-Hoitosopimuksen kirjaaminen vanhempien kanssa				
-Varhaiskasvatuksen talousarvion valmistelu				
-Pedagogisen kehittämisen vuosisuunnitelman päivitys				
-Tuen palaverit kutsutaan koolle				
-Pedapalaverit				

Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu
-Välisarviointi (tavoitteet ja lasten tilanteet)	-Ystävänpäivä	-Pääsiäinen	-Vasukeskustelut		-Oppimis- ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärkortit, lelujen pesu ym.	-Oppimis- ympäristöjen siivoamista ja muokkaamista tulevalle ryhmälle esim. nimilaput, synttärkortit, lelujen pesu ym.
-Pedagogisen toimintasuunnitelman välisarviointi (opettaja kirjaa)	-Laskiainen	-Kesykeskustelut		-Kehittämispäivä	-Arkistointi	
-Tuen vaikuttavuuden arvioinnin palaverit	-Pedagogisen toimintasuunnitelman päivitys					-E-mapin päivitys
-Varhaiskasvatus haun ilmoituksen teko		-Syksyn lapsiryhmien suunnittelu	-Kevätjuhlan suunnittelu	-Vappu		
		-Lasten tuen palaverien koolle kutsuminen	-Syksyn lapsiryhmien muodostus	-Äitienpäivä		
			-Kehityskeskustelut	-Kevätjuhla		
			-Lasten tuen palaverit	-Lasten kansiot kotiin		
				-Tyytyväisyyskyselyt perheille		
				-Ulkoelujen tarkistaminen		
				-Päätökset hoitopaikoista		
				-Lomien suunnittelu		
-Pedapalaverit						